

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3) v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna pettirvsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenomši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun pošne brantnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Velika bitka na ruskem bojišču. - Rusi napadajo z 10 do 15 zbori. - Doslej vsi napadi odbiti. - Novi uspehi naših čet na Laškem.

Šestdesetletnica nadvojvode Friderika.

Dunaj, 5. junija. (Kor. u.) Iz vojniskovnega stana se poroča, da so v maršalovem glavnem stanu slovesno praznovali maršalovo šestdesetletnico. Vse častništvo mu je na predvečer priredilo impozantno bakljado in serenade, katero je gledal nadvojvoda z balkona svojega stana.

Drugi dan so pod vodstvom Conradovim čestitali nadvojvodi vsi zastopniki oblastev ter odposlanci nemške in bolgarske armade.

Ob 11. uri so se zbrala društva in šolska mladina, ki so v slavnostnem obhodu prišla pred stan maršalov. Leta je prišel med nje in na pozdrav mestnega župana odgovoril tako:

»Izredno sem vesel, da morem obhajati današnji dan tukaj, sredi ljudstva, ki se je vedno odlikovalo po visoko domoljubnem mišljenju in ki dokazuje zopet sedaj v najsrđiteji vseh svetovnih vojn, kaj zmore ljubezen do domovine, zvestoba in pogum. Sinovi mestnega prebivalstva in okraja so se bojevali pri vseh velikih delih svetovne vojne. Pomagali so, da smo premagali Ruse in Srbe sedaj so haš pri tem, da dajo čutiti verolomni Italiji železno pest. Povsed, koder so se bojevali, so si priborili nevenljive slave, Nič manj priznanja ne zasluži prebivalstvo samo, ki prenaša potrpežljivo in z brezprimerno požrtvovalnostjo težko dobo. Z veseljem lahko rečem: Jaz, vaš maršal, sem ponosen na vas.«

Potem je govoril nadvojvoda z različnimi oblastvenimi in občinskimi zastopniki in dal razdeliti otrokom spominsko svetinjico, nakar je slavnostni sprevid defiloval pred njim.

Dežele in vojni domovi.

V zadnjih dneh meseca maja so na Dunaju zborovali zastopniki vseh deželnih

odborov. Šlo se je za podružnice in potrebno zemljo za vojne domove po posameznih deželah. Bivši pravosodni minister Klein je poudarjal, da se bo na deželi dalo vojne domove uspešno ustanovljati le s pomočjo deželne uprave. Po svojih posebnih razmerah naj se deželni odbori odločijo, ali sami vzamejo vodstvo te organizacije v roke, ali pa jo samo podpirajo z nasveti in denarjem. Razni zastopniki so poudarjali, da bodo vojni domovi po deželi kaj uspešno sredstvo proti begu iz dežele. Niževavstrijski deželni odbor misli na tri vrste vojnih domov: vrtnarski domovi, za kočarje in kmetije. Štajerski deželni odbor misli na neko mešano vrsto: male kmetije v zvezi z industrijo; Štajerska dela zlasti ob Dravi velike naprave za izrabo vodnih sil, od kjer bi ti mali posestniki dobivali gonilno silo. Zastopnik moravskega odbora je sporočil, da bo Moravska podružnica organizirala z ozirom na gospodarske in narodne razmere v deželi. Razni govorniki so opozarjali na veliko škodljivost sedenje razkosanosti in lovišč, kmečkih dolgov in pa nujno potrebo, da se smoteno uredi vračanje prekomorskih izseljencev, da vlada čimprej izda zakon o vojnih domovih in značajna finančna sredstva. Čimprej naj se s cesarsko naredbo upelje glavnična odpravnina namesto invalidne preskrbnine. Goriški deželni glavar je poročal, kaj je že storil goriški deželni odbor. Kranjski deželni glavar dr. Šusteršič je objubil, da bo kranjski deželni odbor krepko podpiral državno zvezo. Predsednik dr. Klein je v sklepnih besedah konstatiral, da je zagotovljeno skupno sodelovanje državne zveze in posameznih deželnih odborov.

Sv. birna v begunskem taborišču v Brucku ob Livi.

Dne 1. t. m. na Vnebohod Gospodov so imeli naši begunci, nastanjeni v tukajšnjem taborišču, praznični dan. Nj. eminenca dunajski knez nadškof kardinal dr. Piffl je ta dan ob priliki birmovanja v mestu Brucku o. L. popoldne prišel v naše taborišče in delil tukaj 663 goriškim begunskim otrokom zakrament sv. birne.

Za ta dan se je taborišče dostojno pripravilo na sprejem visokega cerkvenega kneza. Izredno mnogobrojna duhovščina je bila navzoča pri sprejemu Nj. eminence, katero sta udano pozdravila g. okr. glavar v Brucku vitez Raab in g. predstojnik taborišča g. okrajni komisar Evgen Zupančič, ki je prevz. kardinalu predstavil osobje c. kr. uprave taborišča. Gospod dekan taborišča Anton Berlot je v lepem nagovoru izrazil, kako visoko se čutijo begunci počaščeni po obisku najvišjega dunajskega duhovnega nadpastirja in kako globoko hvaležni so mu, da se jih spominja z namenom podeliti nedolžnim begunskim otrocičem zakrament sv. birne. Gosp. dekan je v nagovoru povdarjal pobožnost in katoliško prepričanje ter lojalnost slovenskega naroda in Primorcev ter rekel, da se čutijo begunci dobro spravljani, ker vedo, da se nahajajo na dobrih avstrijskih in na dobrih katoliških tleh; to dejstvo in pa skrb, ki jo ima vlada in uprava za nje, jim je velika tolažba v sedanjem položaju. H koncu je prosil g. dekan Nj. eminenco za nadpastirski blagoslov.

Na zelenem malem trgu pred cerkvijo so čakali v dvojnem špalirju vsi birmančki in birmanke s svojimi botri. Notranji špalir so tvorile botre s svojimi malimi birmankami, katere so bile vse do zadnje oblečene v lično primorsko narodno nošo; zunanji špalir pa botri z birmančki tudi vsi oblečeni z nalašč za ta dan priskrbljenimi oblekami. Okolu 3000 beguncev je bilo zbranih na tem trgu, z radostjo v obrazu. Nato pristopi mlada deklica, da pozdravi kardinala s šopkom v roki v imenu vseh tukajšnjih beguncev ter ga prosi, da blagoslovi begunce; naj bi ta blagoslov — je dejala — bil nam vsem v poroštvo za skrajšnjo srečno vrnitev na ljubljena domača tla.

Pri teh besedah je deklica izročila kardinalu krasen šopek, ki ga je ganjen sprejel ter podaril deklici srebrni rožni venec z biseri.

Ginljivo je bilo videti, kako je korakal visoki cerkveni knez v purpurnem ornatu skozi vrste klečečega ljudstva ter blagoslavljal verne begunce. Veličasten je bil ta blagoslov in vsakemu vernemu srcu nepo-

zabljuv vtis, ki ga je občutilo ob tem krasnem sprejemu.

Takoj po slavnostnem vходу v cerkev se je vršilo birmovanje vseh navzočih 663 otrocičev, ker v cerkvi ni bilo mogoče birmati vseh otrok naenkrat, se je večina botrov in boter upostavila s svojimi birmanci v vrste okoli cerkve. Pri birmi so bili tudi navzoči grof in grofica Harrach, grofica Marenzi roj. Harrach in polkovnik princ Avgust Lobkovic. Po končanem birmanju v cerkvi in okoli cerkve se je podal Nj. eminenca knez nadškof dr. Piffl v popolnem ornatu v begunsko bolnišnico, kjer je isti birmal v bolniški postelji eno deklico in enega dečka.

Nato se je vršilo splošno obdarovanje vseh birmancev. Vsled neumorne očetovske skrbi našega taboriščnega predstojnika g. okr. komisarja Evgena Zupančič, kakor tudi vsled mnogobrojnega odziva slovenskih dobrosrčnih darovateljev na oklic »Za naše malčke-begunce« se je posrečilo pripraviti našim otrokom še precej bogato obdaritev. Poleg oblačila, obutev in perila (dečki lepa lična oblačilca, deklice pa vse lepo narodno primorsko nošo), kar je našim malčkom preskrbel naš predstojnik, so dobili iz omenjenega nabranega denarja otroci naslednja darila: dečki zavitek bonbonov, 15 cm dolgi štrukelj in dobro uro z verižico s srebrno svetinjico. Poleg tega dobe vsi birmanci prihodnje dni krasno po fotografiji pripravljeno sliko notranjščine naše begunske cerkvice s tozadevnim spominskim napisom, kar jim za večne čase lahko služi v spomin. Za ta slednji dar je prispeval pomožni odbor za begunce z juga na Dunaju. Birmančki, botri in stariši birmancev so bili kar presenečeni nad tolikimi darili ter priznali sami, da bi večina birmancev niti doma ne dobila toliko darov.

Med splošno obdaritvijo birmancev si je Nj. eminenca knez nadškof ogledal tudi taborišče in se natančno informiral o razmerah, ki vladajo v našem taboru. O vsem, kar je videl in slišal, je bil izredno zadovoljen ter se izredno laskavo izrazil o našem taborišču, ki da je eno najlepših in najboljšje urejeno taborišče na celem Nižje-Avstrijskem. Neizmerno ga je tudi veselilo, ko je zapazil med ženskami veliko

LISTEK.

K zvezdam.

Solnce, mesec, premičnice in stalnice v juniju 1916. (Poletni čas.)

Solnce se bliža svoji najbolj severni točki in jo doseže 21. junija ob 8. uri 24 minut večer. Takrat prestopi v znamenje Raka. Njegova pot je v tem mesecu med Bikovima rogovoma v ozvezdju Dvojčkov. Lepo opeva solnčno pot Ovid (Met., II, 78. in sl.):

»Per insidias iter est formosae ferarum. Utque viam teneas nulloque errore traharis, per tamen adversi gradieris cornua Tauri (Bik). Haemoniosque arcus (Strelec) violentique ora Leonis (Lev) saevaque circuitu curvantem brachia longo Scorpion (Škorpion) atque aliter curvantem brachia Cancrum (Rak).«

V dneh pred 21. junijem se solnce prav malo pomakne proti severu in v dneh po 21. juniju prav malo proti jugu, tako da se zdi, kakor bi se en mesec nič ne premaknilo. Tej prikazni pravimo poletni solstium. Ko stopi solnce v znamenje Raka, se začne pomikati proti jugu. Od tod nem-

ška beseda »Sonnenwende«. Dan solnčnega obrata, poletnega in zimskega, je bil za stare narode praznik, na katerega nas še vedno spominjajo naši kresovi na večer pred godom sv. Janeza Krstnika. Naš narod označuje solnčni obrat z besedami: »O Kres' se dan povese!«

Ko stoji pri nas solnce najvišje, stoji za južno polovico zemlje najnižje. Tam obhajajo praznik sv. Rešnjega Telesa pozimi, Božič pa poleti. Dan raste od juga proti severu: čim bolj na jugu leži kak kraj, tem krajši dan ima, in čim bolj proti severu, tem daljši. Na južnem tečaju je v tem času vedna noč brez dne, na severnem dan brez noči.

Koliko je sedaj pri nas solnčne svetlobe in gorkote! Ko bi se dali shraniti, bi nam pozimi zelo prav prišli, in solnčna gorkota bi se dala porabiti za gonilno silo. Kdo ve, če se nam ne bodo enkrat smejali, ker tako dragocenih reči nismo znali bolj izkoristiti!

Luna bo ravno sredi mesca — samo en četrt ure prej — polna, in zadnji dan mesca mlada. Dne 3. junija je bila najdalje od zemlje in 16. ji bo najbližje. Ta dan bo njen premer za 4 minute večji kakor ob dnevu njene največje oddaljenosti.

»Neki dan v začetku maja je stalo polno ljudi na trgu« — tako je pripovedoval gospod Janez iz P. — »pa so

gledali proti nebu. Mislim sem, da gledajo aeroplan, pa so gledali zvezdo ob belem dnevu.« Bila je to Venera. V juniju se pa tako približa solncu, da je v drugi polovici mesca niti zvečer ne bo mogoče videti. Prvi dan junija vzhaja okoli tri četrt na osem zjutraj in zahaja okoli tri četrt na polnoč; zadnji dan pa vzhaja po solnčnem vzhodu in zahaja pred solnčnim zahodom. Je sicer še vedno na levi od solca, pa vendar zahaja pred njim, ker se nahaja nižje kakor solnce. Dne 3. junija bo prišla ravno med solnce in zemljo in bo tako zemlji najbližje. Zato meri njen navidezni premer na koncu junija že 58 sekund, to je malo manj kakor 3 mm, če jih gledaš iz daljave 10 m. Z malim daljnogledom s šestkratno povečavo bi se dala razločiti kot mal, zelo ozek srp, kakršen je lunin srp prvi ali drugi dan po mlaju. Ves mesec junij se nahaja v Dvojčkih. Do 11. junija se premakne še malo na levo proti vzhodu, potem pa se obrne nazaj proti zahodu. Dne 22. ob 2. uri 17 minut popoldne se sreča zopet s Saturnom v razdalji 56 minut. Venera zaide ta dan eno uro po solnčnem zahodu. Z dobrim daljnogledom bi bilo mogoče najti oba planetna na večerni zarji. Sicer se pa Venera v letošnjem juniju z daljnogledom lahko najde podnevi, kadar hočeš. Najlažje jo naideš, kadar je v me-

ridijanu. Obrni se takrat proti jugu, preišči meridijan, pa jo boš zasledil. V ljubljanskem meridijanu bo 1. junija ob 3. uri 41 minut popoldne (okoli 69 stop. nad obz.), 15. junija ob 2. uri 52 minut popoldne (66 in pol stop. nad obz.) in 30. junija ob 1. uri 26 minut popoldne (okoli 64 stop. nad obz.).

Merkur se je prve tri tedne meseca maja videl kot večerna zvezda, na koncu junija in v začetku julija pa bo jutranja zvezda. Dne 30. junija doseže namreč svojo največjo razdaljo na desno od solca. Ker je tiste dni jutranja zarja zelo svetla, ga bo težko najti brez daljnogleda. Vzhaja pa takrat okoli 4. ure zjutraj kakih 28 stopinj od vzhodne točke proti severu.

Mars se nahaja v začetku junija v Levu blizu Regula. Zahaja v začetku mesca ob pol dveh, na koncu mesca ob 1. ponoči. Pomika se naprej proti ozvezdju Devica.

Jupiter je jutranja zvezda. Vzhaja v začetku mesca ob četrt na 4., na koncu ob tri četrt na dve zjutraj. Premika se po ozvezdju Rib naprej na levo in prestopi proti koncu mesca v ozvezdju Ovna, v katerem bo prebil poletje. Proti koncu jeseni se vrne zopet nazaj v Ribe. Ze mal daljnogled s petindvajsetkratno ali še manjšo povečavo ti ga pokaže kot okroglo ploskev in pri njem štiri mesece, vsak dan drugače

žlanic in kandidatini naše taboriščne Marrijine družbe ter se na splošno tudi izrazil o dušnem pastirstvu izredno blagohotno. Prišel je tudi konečno k splošnemu obdaruvanju birmancev, kjer je opazoval vse se obraz birmancev in se tega nedolžnega veselja tudi sam veselil.

Po tem ogledovanju je Nj. eminenca knezonadškof izkazal g. predstojniku taborišča visoko čast, da je blagovolil zavziti v upravi c. kr. taborišča malo južno, h kateri so bili povabljeni tudi navzoči gg. duhovniki. Med to južno je visokemu cerkvenemu knezu zapel naš dekliski pevski zbor lepo podoknico v slovo.

Z najboljšimi vtisi o našem taborišču pa tudi o naših dobrih primorskih slovenskih beguncih se je nato Nj. eminenca knezonadškof dr. Piffil odjeljal proti Dunaju.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. junija. Uradno se je poročalo:

V prostoru zahodno od doline Astico so bili včeraj boji splošno slabejši. Južno od Posina so vzele naše čete močno opiralnice in so odbile Italijane, ki so večkrat pozikovali ga zopet pridobiti. Naše čete so vzele vzhodno od doline Astico na višinah zahodno od Arsiero še Monte Paccio, ki leži vzhodno od Monte Barco in gospodarijo zdaj tudi dolini Val Canaglia. Našo bojno črto južno od mejnega kota so Italijani zopet večkrat napadli; vse napade smo odbili.

Na primorski bojni črti je italijansko topništvo bolj streljalo kakor navadno. V odseku Doberdob so nastopili tudi oddelki sovražne pehote, katerih napade smo lahko rešili.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 2. junija. Uradno se poroča: Bitka med Adizo in Brento postaja vedno silovitejša, posebno ob Posini in v odseku Sette comuni južno od Val d' Assa. V Lagarinski dolini je bil včeraj hud artiljerijski dvoboj. Naš napad v gornji Val d' Assa nam je pridobil nekaj ozemlja. Ob Posini smo z ogromnimi izgubami za sovražnika odbili ponovne sovražne napade proti severnemu pobočju Forni alti in v smeri proti Onaro (jugovzhodno od Arsiera). Natančni, hitri ogenj naše artiljerije je popolnoma uničil napadajoče kolone. Včeraj so številne sovražne baterije vseh kalibrov intenzivno in neprestano obstreljevale naše črte na Col di Como do Rochette.

Rim, 3. junija. Uradno se poroča: Tekom včerajšnjega dne so naše čete gladko zadržale neprestano sovražno ofenzivno delovanje. V Lagarinski dolini artiljerijski dvoboj. Sovražne baterije so obstreljevale postojanke od

razpostavljene. Opazuješ tudi lahko mrke teh mesecev: kar naenkrat ti mesec izgine ali pa se ti zasveti, ko ga prej nisi videl.

Saturnu se sonce hitro približuje, in v drugi polovici mesca bo že izginil v večerni zarji. Kakor je bilo že povedano, se 22. junija sreča z Venero. Ta dan prekoračita meridian oba skoro ob istem času, namreč ob 2. uri 14 minut popoldne, Venera 65, Saturn pa 66 stopinj nad obzorjem (Ljubljana).

Izmed stalnic hočemo omeniti ozvezdja, po katerih se premikajo sonce, mesec in planeti in ki se ta mesec vidijo na nebu pred polnočjo.

Ozvezdje, v katerem se nahaja ta mesec Venera, so D v o j č k i, zelo razsežno ozvezdje. Na levem koncu tega ozvezdja, na levo od Venere (Večernice) in višje od nje, sta blizu skupaj njevovi najsvetlejši zvezdi. Kastor in Poluks, druga nekoliko svetlejša od prve. Horacij ji imenuje v eni svojih od »fratres Helenae, lucida sidera«. Kastor je sestavljen iz dveh zvezd, ki sta 6 sekund narazen.

Na levi od Dvojčkov je Lev, ki smo ga zadnjič opisali. Po tem ozvezdju se premika ta mesec Mars.

Za Levom hiti proti zahodu Devica. Pet svetlejših zvezdic tega ozvezdja v polkrogu obkrožuje Denebulo, zadnjo svetlo zvezdo v Levu. Srednja izmed teh petih zvezd je sestavljena iz dveh, katerih ena se suče okoli druge. Obe se vidita enako veliki in sta sedaj 4 sekunde oddaljeni ena od druge. Na levo od teh peterih zvezd, precej nizko, je najsvetlejša zvezda tega ozvezdja. Ime ji je Klas (Spica) in je lepe, bele barve. V začetku mesca se vidi okoli 10., na koncu mesca okoli 12. ure ponoči ravno na južni strani. Ker je najsvetlejša zvezda na tem mestu, jo vsakdo lahko najde. Blizu tam, kjer je ta zvezda, stoji sonce sredi oktobra.

Pod Devico je lepo ozvezdje, podobno pihljači. To je Krokra.

Zugna Torte do Pasubia, med tem ko je naša pehota odbila sovražno na Zugna Torti.

Ob potoku Posina na obeh straneh močno obstreljevanje. Nato so sledili ljuti napadi v smeri Colle di Posina med Monte Spin in Monte Cogolo proti sedlu med Monte Giove in Monte Brazzone na bojni črti Seghe Schiri. Povsod so bili odbiti s strašnimi izgubami za sovražnika.

Na Asiaški planoti drži brigada Sardegna visoko planoto Monte Cengio krepko v posesti proti ljutim napadom. Na severovzhodu Monte Cengio smo postojanko na Belmonte, katera je bila ponovno vzeta in izgubljena, s sijajnim napadom končno zopet pridobili. V odseku ob Valle Campo Mulo se naš pritisk nadaljuje. V Karniji in ob Soči artiljerijsko delovanje s presledki. Naša artiljerija je večkrat zadela sovražne baterije na Monte Köderhöhe in moti železniški promet pri St. Petru (Gorica).

Letalci so metali bombe v Alo, Verono, Vicenzo in Schio. Škoda je majhna. V Veroni je 6 oseb ranjenih. Naša Capronijeva in Farmanova letala so vrgla okoli 100 bomb v sovražna taborišča v dolini Astica z vidno dobrim uspehom in so se vrnila nepoškodovana.

× × ×

Prodiranje v Italijo.

O zmagovitih bojih z Italijani se poročajo še naslednje podrobnosti:

Čete nadvojvode Karola so udrle v odseku proti Campomolonu. V jurišu so osvojile višine Coston d' Arsiero, Cima di Campoluzzo, Laste alte, Cima d' Agra. Dva dni tedaj, presenetljivo kratek čas, je trajal boj, ki je spravil te močno utrjene višine v celem obsegu v njihove roke. V noči od 3. na 4. so z naskokom osvojile Campomolon, na katerem se je nahajala močna artiljerijska postojanka. Povsodi v tem prostoru so se morali Italijani po kratkem boju umakniti. Južno krilo prestolonaslednikovih čet, ki sovražniku ni dalo časa za oddih, je osvojilo, ko se je bilo polastilo Maronie, cel obmejni hrbet Monte Maggia do Cima dei Laghi.

To podjetje je našlo v artiljeriji tretjega zbora, ki je posegla v boj od strani, izvrstno podporo. Sedaj se je mogel začeti napad na visoki planoti Lavarone, kajti po padcu Campomolona Italijanom ni bilo več mogoče, da bi nas bili tu nadlegovali s krilnim ognjem artiljerije. Ta del napada je bil infanteristično najtežja naloga. Ne-le, da so bile sovražne infanterijske postojanke tu posebno močne, marveč je mogla njegova artiljerija učinkovati z Verzenske visoke planote in postati nevarna našemu napadu. Ko se je naskok v tem odseku začel, je tudi streljala, vendar se je prodirajočim četam v prvem sunku posrečilo, da so vdrle v sovražne postojanke. Tri dni je trajala bitka. Tu se je pokazalo učinkovanje naše težke artiljerije v pretresljivi sliki razdejanja. Italijanske rezerve, ki so stale pripravljene, je bila naša težka artiljerija izpazila in dobesedno postrelila. Kupoma so ležali mrličji. Bila je to alessandrijska brigada, ki je utrpela zelo težke izgube.

Po izgubi te postojanke je bila italijanska bramba tako omajana, da ni bila več v stanu držati naslednje glavne črte Campolongo — Verena. Osvojili smo jo, ko so bili naši težki topovi tako razstrelili oklopne utrdbe, da bi bile pač težko več sposobne za akcijo. Napad se je sedaj prenesel dalje na Asiago. Ne more se dovolj občudovati hitre osvojitve Kempelskega hrbta, ki je podoben žagi in čegar skalne poti so veljale kot prehodne kvečjemu za tovarne živali. Sedaj se je prekoračila globoko zarezana Val d' Assa. V srednjem in spodnjem teku je dolina le na posameznih mestih prehodna. Cesto so bili Italijani ob svojem umikanju razstrelili in mrzlično delo naših saperjev jo je moralo šele zopet napraviti porabno. Deber doline d' Assa pada 400 m globoko preko skalovja. Da so jo zmogle čete malone brez truda, je zahvaliti drznosti in iniciativi podlovca Jožefa Bauerja, ki je bil poslan z osmimi možmi naprej kot patrolja. Šel je na ono stran in devetorica naših je ujela tri italijanske častnike in 93 mož. S stražo so poslali ujetnike nazaj in podlovec Bauer je poročal poveljniku svojega oddelka: Onostransko pobočje doseženo. Armadni poveljnik je hrabrega moža takoj odklikoval z zlato svetinjo.

Italijani se sedaj na naslednji višinski črti Monte Interrotto — zaporna utrdba Val d' Assa niso mogli veliko upirati in po osvojitvi forta Casaratti smo se polastili tudi Punta Corbin. Od tu je bil sovražnik še pred dnevi poizkušal, preprečiti napad prestolonaslednikove skupine proti Monte Cimone. V tem krilnem ognju so osvojile c. in kr. čete v sedemurnem, trdovratnem gozdnem boju goro ter so imele pod seboj Arsiero v solnčni dolinski pokrajini.

× × ×

Orjaški pritisk naših čet.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo 3. junija. Od jutranjega svita do trde noči odmeva vse od šumečega prehoda na vseh serpentinah, ki se pno na višino k Lavaronu in Folgariji. Težko naložene kolone avtomobilov se pehajo mimo. Cele kolone avtomobilov ne vozijo drugega kot kovane gorske čevlje, tako zelo trgajo rogljate čeri čevlje plezajočim vojakom. Drugi avtovelikani ropotajo s tisoči pečic in samovarjev za čaj, zakaj, dočim junijsko solnce zori v dolu čresnje in smokve, vlada na višinah leden mraz.

Dva in pol metra debel sneg.

Na 2200 metrov visokem Pasubu se morajo naši ljudje prikopati k zavaranem sovražniku po dva in pol metra debelom snegu. V rezervnih skladiščih nakladajo železne droge, gorske palice, kljuge, lopate in ročne vozičke, zakaj umikajoči se Italijani so vendar še razstrelili nekaj cestnih delov in c. in kr. pionirji in delavno moštvo jih popravljajo. Na vsakem križišču stoji orožnik z rdečo signalno zastavo in ureja mrzlično vožnjo, da se razvija kakor ura brez prestanka. Odhajajoči bataljoni, povsem opremljeni, se srečavajo s čakajočimi rezervami, ki se potikajo, z rožo na kapi prosti službe po cestah. Vsi vedo, koliko jih čaka truda, a v radostnih klicih zveni viharna prodirajoča sila in sreča radi zmage.

Plen.

Italijanski gorski topovi, strojnice, metalci min in jeklene čelade so nako-pičene. Širokopleči cesarski lovci, sivobradi strelci in rvaji Bošnjaki obkrožajo plen, ki je komaj za vzorec iz sto-krat večjega plena.

Sestreljeno letalo.

Oborožen Farman-dvokrovnik je preletelo avstrijsko Lohner dvokrilno letalo in opazovalec nadporočnik dr. Macher ga je sestrelil s strojnico. Nadvojvoda Karl je osebnost čestital podjetnima letalcema.

Preprečeno izpodkopavanje.

Italijanski saperji so hoteli izpodkopati utrdbo, a avstrijski letalec je izsledil kot kletne duri velik vhod v razstrelni hodnik, in utrdbeno posadka je preprečila delo italijanskim krtom.

Prvi strel v laško trdnjavo.

Po mesece trajajočem velikopoteznem pripravljalnem delu so pripravili sem in postavili skrivaj avstro-ogrske topove. Prva topova granata je udarila sredi v trdnjavo Asiago. Ne da se popisati velikanskega razburjenja in zmede Italijanov, ki so se tu daleč za fronto čutili varne. Zadnje dni predno se je udala Asiago našim topovom ni bilo treba govoriti.

Na Lahe streljajo z njihovimi topovi.

Avstroogrski topničarji so obrnili zaplenjene 28 cm havbice na utrdbe asiaške, in italijanske baterije so razbili italijanski topovi. Ko je spoznal nasprotnik, da se ni dala odvrniti usoda, je skušal ustavljati pritiskajoče avstro-ogrske čete ter razstreljeval ceste in mostove. Ali zasledovalci so že stali ob izhodih dolin in njihove preskrbene kolone so zavozile preko gorskih prelazov in višin nizdolu.

× × ×

Za Arsierom in Asiagom.

Lugano, 5. junija. Italijanski listi še vedno molče o zavzetju Arsiera in Asiago. Neko uradno poročilo trdi celo, da so bili avstrijski sunki za Borsinom odbiti. »Corriere della Sera« pripominja v daljšem članku, da je vrhovno poveljstvo morebiti iz strategičnih vzrokov prestavilo glavno obrambno postojanko za Asiero in Asiago.

Izpraznjene laške občine.

Lugano, 5. junija. Doslej je izpraznjenih sledečih 20 laških občin: Asiago, Arsiero, Rozzo, Roana, Gallio, Enego, Foza, Lusiana, Trarhe, Posina, Laghi, Castelbasse, Forni, Velo, Piovenne, Cogollo, Conco, Crosaro, Valtrovina in Salcedo. Njih župani so se zbrali v Vicenzi na posvet.

Benečani se ne čutijo varne.

Lugano, 5. junija. Švicarski listi soglasno poročajo, da praznijo vojaški arzenal in bolnišnice v Benetkah.

Laške nade na rusko ofenzivo.

Curih, 5. junija. Italijanski listi stavijo velike nade na rusko ofenzivo.

Kralj Viktor Emanuel.

Rim, 5. junija. »Stampa« je izvedela, da se je laški kralj, o katerem se je poročalo, da leži bolan, v petek z avtomobilom peljal skozi Padovo. Prebivalstvo ga je navdušeno pozdravljalo.

Bissolati ne bo minister.

Lugano, 5. junija. (Kor. ur.) Bissolatti popravlja v italijanskih listih vesti, da bi vstopil v Salandrov kabinet.

Odstavljeni generali.

Rim, 5. junija. (K. u.) Šest nadaljnjih generalov je odstavljenih.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. junija. Uradno se poroča: Napad ruske južnozahodne armade, katerega smo že dolgo pričakovali, se je pričel.

Unela se je velika bitka na celi bojni črti med Prutom in kolenom Stira pri Kolkih. Besno se vojskujejo pri Okni za naše najsprednejše postojanke. Sovražniku se je posrečilo, da je vlomil severozahodno od Tarnopola začasno na posameznih točkah v naše jarke; s protinapadom smo ga zopet vrgli iz njih. Ruski napadi na obeh straneh Koznova zahodno od Tarnopola so se izjalovili pred našimi ovirami, v ognju naših topov so se pa že zrušili pri Novem Aleksinjecu in severovzhodno od Dubna. Besni boji so se razvili tudi pri Sapanovu in Oliku.

Sovražno letalo smo sestrelili južnovzhodno od Lucka.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. junija. Veliki glavni stan. Nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Najnovejše poročilo našega generalnega štaba nam pove, da je okoli 10 do 15 armadnih zborov močna ruska jugozapadna armada na bojni črti med Črnovicami in Kolki prešla k napadu. Tako je sedaj razbremenjena ofenziva, za katero so Italijani tako zelo prosili, v polnem teku. Zadnji dve veliki podjetji Rusov sta bili novoletna bitka ob besarabski meji (decembra do srede januarja) in pomladanska bitka ob Dvini (marca). Obakrat je imel sovražnik izgub skoro po 150.000 mozer.

Naše postojanke na severovzhodu so že vsled tega vseskozi ojačene, ker je bilo pričakovati, da bodo skoro gotovo kmalu po začetku naše ofenzive proti Italiji pričeli z večjim podjetjem.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 3. junija. Sovražna artiljerija je v več ognjenih valih obstreljevala kraj Šlok in predmestje Uexküll. V nekaterih pododsekih postojank pri Dvinsku se je istotako razvijal ljut artiljerijski boj. V noči na 2. t. m. je sovražna poljska in težka artiljerija skrajno ljuto obstreljevala postojanke severovzhodno od Krewa. 1. t. m. krog 10. ure zvečer je prodiral sovražnik v kolonah proti odseku vasi Boguša (16 km severovzhodno od Krewa), a je moral v našem pehotnem ognju nazaj.

VISOKO ŠTEVILO NAŠIH ČET NA RUSKEM BOJIŠČU.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Naše postojanke na severovzhodnem bojišču so se tekom večmesečnega dela sijajno utrdele. Tudi stanje tamošnjih obrambnih oddelkov je izredno visoko, ker niso imeli niti izgub v bojih, niti vsled bolezni in se niso zmanjšali z odhodom posameznih delov na druga bojišča. Zato lahko popolnoma mirno pričakujemo bodočih dogodkov med Putilovko in Prutom.

HUDI BOJI PRI BOJANU.

Bukarešt, 5. junija. »Seara« poroča z besarabske meje: Pri Bojanu divja silovit artiljerijski dvoboj. Neprestano dohajajo ojačenja v Lipkane, posebno konjenica. Nove ruske sile so zbrane v Feravcih. Vse kaže, da se Rusi pripravljajo na dolgotrajne velikopotezne boje. Vsak dan opravlja pet letal poizvedovalno službo. Ruski glavni stan se nahaja v nekem kraju južno od Lipkanov.

RUSKO OFENZIVO SKLENILA ENTENTA.

Berlin, 5. junija. »Hamburger Fremdenblatt« poroča iz Londona: Na nujno zahtevo Italije so se zadnje dni vrsili razgovori vojnih vodstev zaveznikov o primer- nih odredbah. Prišli niso do nobenega drugega sklepa, kakor da se mora takoj pričeti ruska ofenziva ob besarabski bojni črti.

VOJAŠKI ŠKOF NA SEVEROVZHODNEM BOJIŠČU.

Iz vojnotiskovnega stana se poroča, da je vojaški škof Bjelik posetil volinjsko fronto in se napolil potem v stan armade generalnih polkovnikov Puhalla in Böhm-Ermolli-ja. Povsod je imel ognjevite govore in je opravil bo- žjo službo in si dal poročati o dušnem pastirstvu. S stališča armade Ermolli-jeve je posetil korno poveljstvo in zlasti polk svojih rojakov. Tudi tem je

pridigoval in jim podelil apostolski blagoslov. Dal si je predstaviti moštvo svojega domačega okraja in rodnega mesta in se osebno preprical o njegovem stanju. Šel je tudi v najsprednejše jarke in izročal pozdrave od doma. Oglel si je takisto vse naprave polkove in hvalil njihovo prijaznost in udobnost. Naposled je imel še v glavnem armadnem stanu slovesno službo božjo, katere se je udeležil armadni poveljnik gen. polkovnik Böhm-Ermolli, vse štab in vsi mestni veljaki.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. junija. Wolffovemu uradu so poročali iz glavnega stana:

Angleži so nastopili sinoči zopet z napadom na postojanke, katere so že izgubili jugozahodno od Yperna; napad se je zrušil v ognju naših topov.

Ravno tako se je izjalovil pri Prunay v Champagni slaboten napad Francozov, katerega so izvedli ob pripravi s plinom.

Naše topništvo se je vojskovalo na zahodnem bregu Moze z dobrim uspehom proti sovražnim baterijam in zakopom; odbili smo francosko pehoto, ki je poizkušala napredovati zahodno od ceste Haucourt-Aisnes.

Na desnem bregu so se nadaljevali ljuti boji med gozdom Calette in Damloup z nezmanjšano besnostjo. Sovražnik je poizkušal, da bi nam z nastopom množic pehote vzel uspehe, ki so se nam v zadnjih dneh posrečili.

Največje napore je izvajal sovražnik v gozdu Chapitre, na grebenu Fomi, jugozahodno Vaux in jugovzhodno od tam. Vse protinapade Francozov sm odbili z najtežjimi izgubami za sovražnika.

Nemški poizvedovalni oddelki so vdrli ob reki Yser severno od Arrasa, vzhodno od Alberta in pri Altkirchnu v sovražne postojanke. Ujeli so 30 neranjenih Francozov, 8 Belgijcev in 35 Angležev ter zaplenili 1 metalec min.

Po eno francosko letalo smo prisilili, da je padlo na tla v zračnih bojih nad po-bočjem Marre, nad Cumieres in pred Souville.

Berlin, 5. junija. Veliki glavni stan: Boji naših letalcev meseca maja so bili uspešni:

Izgube sovražnika:
V zračnem boju 36 letal,
sestreljenih z zemlje 9,
neprostovoljno sta se morali izkrcati za našo črto 2,
skupaj 47 letal.

Lastne izgube:
V zračnem boju 11 letal,
vrnilo se jih ni 5,
skupaj 16 letal.
Vrhovno vojno vodstvo.

Druge francoske črta pod nemškim ognjem.

Pariz, 4. junija. Uradno se poroča ob 3. uri popoldne: Na levem bregu Moze so bile francoske postojanke na višini 304 in druga črta pod ljutim artiljerijskim ognjem. Tudi ponočno poročilo javlja, da se nadaljuje obstreljevanje druge francoske črte na levem bregu Moze.

Pomen Damloupa.
Genj, 5. junija. Mogočno oviro pred Damloupom, katero so priborili Nemci, so zgradili pričetkom maja na ukaz generala Castelnaua. Vsa prerokovanja francoskih strokovnjakov, da je z njim postavljen nepremagljiv nasip, so torej ničeva.

Višek bitke pri Verdunu.
Genj, 4. junija. Agence Havas poudarja velikanske napore minolega tedna. Višek bitke je očitno dosežen. Nemci so spravili svojo artiljerijo do najvišje stopnje, ki jo sploh more doseči delovanje artiljerije.

Irška.
London, 5. junija. Notranji državni tajnik Samuel je odpotoval na Irsko. Tudi Edvard Carson se je podal na Irsko, da se razgovori z zastopniki Ircev.

Dogodki na Balkanu.

Rumunija in vojna.

Bukarešt, 5. junija. Znani rusofilni politik general Crainescu piše v »Universu«: Težišče vojnega položaja je še vedno pred Verdunom. Grška in Rumunija sta še vedno bombi, ki bosta enkrat razpočili in v tej vojni napravili še veliko zmešnjavo. To stoji, da Rumunija poseže v vojno. Ali bomo mi posegli ali bomo napadeni, toda vojne se ne ubranimo. Zato mora Rumunija biti čuječa.

Srbi se udajajo.

Sofija, 5. junija. Zadnji čas prihajajo vesti, da so se ofenzivni načrti generala Sarraila popolnoma izjalovili. Srbske čete, na katere je štirisporazum stavil velike nade, so se uprele. Vsa gredstva srbskega generala Vašiča, da

bi pripravil svoje vojake do pokorščine, so ostala brezuspešna. Mali srbski oddelki v angleških uniformah, ki so se udeležili bojev pri Dojranu, so se udali pri prvih spopadih z Nemci in Bolgari. Pri zaslisanju so izjavili Srbi, da so izrabili prvo priliko da so se udali, ker vedo, da Avstriji in Bolgari dobro postopajo z ujetniki in jim bodo morda dali možnost, da se vrnejo v svojo domovino, med tem, ko Srbi od Angležev in Francozov ne morejo ničesar več pričakovati.

Bolgarsko sobranje.

Sofija, 5. junija. Bolgarsko sobranje se bo sešlo 15. junija, da reši proračun za prihodnjega pol leta. Zasedanje bo zelo kratko.

Grška politika.

Basel, 5. junija. Pariški dopisnik »Basler Nachrichten« poroča: Menda so manj rezervirani v presoji grške politike in ne verujejo na grški odpor, tudi če bi Bolgari prodirali dalje. Grki se zanesejo na nemške garancije in igrajo dalje v tihem sporazumu z Bolgari. Tako vlada kralja Konstantina odkriva svoje skrite misli in tajne nagibe svoje politike. To ustvarja jasen položaj in ententa dobi prosto roko proti Grčiji in za vso svojo politiko na Balkanu.

Ententa grozi Grški.

Pariz, 5. junija. (Kor. ur.) »Matin« odkriva, kako grozi ententa Grški. Pravi: Ministrski predsednik Skuludis naj ne pozabi, da je njegova dobrohotna nevtalnost samo mršava odškodnina, ker ni izpolnil svoje dolžnosti po pogodbi s Srbijo, in za to odškodnino je ententa dala gotovo število prijateljskih obljub. Če pa v dvojestranski pogodbi ena stranka prelomi pogodbo, je druga stranka že sama po sebi oproščena svoje dajatve.

Nov grški protest.

Milan, 4. junija. (Kor. ur.) »Secolo« poroča iz Aten, da bo grška vlada protestirala, ker je general Sarrail proglašil oblegovalno stanje v Solunu in v zasedenih krajih Macedonije in proti zasedenju in absolutni kontroli vseh javnih naprav in oblasti, železnic, sodišča, državnega pravdnštva, plinarne, elektrarne in vodovoda. Ko se je izvrševala ta odredba generala Sarraila, se je pripetil samo pred pošto mali dogodek. Grška vojaška straža ni hotela takoj ubogati, poveljujoči podčastnik je ukazal nasaditi bajonete, poklical je ojačenje in je hotel s klicom: Zivio kralj! napasti. Šele ko so mu izročili pismo povelje njegovega predstojnika, se je umaknil.

Solun, 4. junija. (Kor. ur.) Agence Havas poroča: Dasiravno je general Sarrail izjavil, da se o priliki kraljevega godu lahko vršijo slavnosti in zahvalna služba božja, vendar so grške oblasti odpovedale vse slavnosti, prebivalstvo je zelo mirno.

Ententa, Grška in osrednji sili.

Atene, 5. junija. »Neon Asti« poroča: Na Skuludisovo povabilo so prišli poslanski osrednji sili in Bolgarije na razgovor o položaju, ki je nastal v grški Macedoniji vsled prodiranja nemško-bolgarskih čet. Kot uspeh razgovora se razglša, da se grška vlada ne boji, da bi osrednji sili ali Bolgarija kršili grško suverenost ali integriteto grškega ozemlja. Nato je poslanike sprejel kralj in skupni avdijenci. Nemški poslanik je sporočil listom, da je bila avdijenca zelo prijaznega značaja. V avdijenci so poslanike vnovič izjavili, da zavezniki s prodiranjem nočejo škoditi Grški. Kralj je odgovoril, da so ga izjave poslaničkov popolnoma zadovoljile, čeprav že od početka ni imel nobenega nezaupanja v akcijo osrednjih sil.

Sofija, 5. junija. »Narodni Prava« poročajo iz Aten: Na vprašanje več poslancev, kaj misli vlada storiti z ozirom na nove dogodke, je Skuludis odgovoril: V grški Macedoniji imajo pošto, brzozjav, železnice in pristanišča, policijo in orožništvo tuji v rokah. Pravosodstvo počiva popolnoma. Grška vlada se upira proti temu nevzdržljivemu stanju, v katerem ima ljudstvo jesti, če vsiljenci dovolijo, ni pa preskrbljeno, če tega ne dovolijo. Mi moramo spoznati, da ima samo moč pravico in končno bomo imeli mi prav. Končno se je položaj v toliko izpremenil, da Grška ni več sama v tej borbi proti vpadnikom. Grška vlada bo skušala te neredne razmere odpraviti in bo zato porabila vsa potrebna sredstva.

Odlikovanje grškega ministrskega predsednika.

Berlin, 5. junija. »Vossische Ztg.« poroča iz Aten preko Pariza: Kralj Konstantin je Skuludisu podelil velik križ »odrešenikovega reda« v znak, da popolnoma soglašja z njegovimi odredbami.

Amerika in Japonska sta se pogodili.

Kolin, 5. junija. »Kölnische Zeitung« poroča iz Kodanja, da javlja ruski uradni brzozjav iz Tokija: Pogajanja med Ameriko in Japonsko o izpremembi ameriškega naseljevalnega zakona so se končala z ugodnim uspehom.

Nemška pomorska zmaga.

Berlin, 5. junija. Wolffov urad poroča: Napram angleškim trditvam je treba pribiti, da se je vršila velika bitka in ne praska, tudi ne v bližini nemških opirališč, temveč pri Skagerraku, 300 km daleč od Helgolanda, najbližjega nemškega opirališča. Angleška mornarica z dosti hitreje brzino bi bila lahko ustavila ali odrezala manj brzo nemško mornarico, ko bi bilo le šlo, a je ni.

Tudi angleško topništvo je v teoriji dosti večje in močnejše kot nemško. Tako tehta municija enkratnega strela po vsej ladijski dolžini velikih angleških ladij od 5080 do 7742 kg, dočim tehta enaka municija pri največji nemški ladji le 4222 kg. (Enkratni strel po ladijski dolžini pomeni salvo, ki jo je mogoče oddati na isti cilj iz vseh topov na eni plati ladje.) Tudi ljudi so izgubili Angleži brez dvoma mnogo in ti niso nadomestljivi tako brž, ker mornarji se izurijo bolj počasi.

Izguba bojnih ladij se bo poznala celo pri trgovski mornarici, zakaj ladjedelnice bodo morale delati sedaj za vojno upravo in trgovska mornarica bo morala počakati. Ker so angleške izgube izdatne tudi pri tej, se bodo čutile posledice prav korenito.

Zmagovalec admiral Scheer.

Odlikovanja.

Wilhelmshaven, 5. junija. (K. u.) Cesar je šefa pomorskih sil, viceadmirala pl. Scheer povišal za admiral in podelil njemu ter viceadmiralu Hipper red pour le merite. Dalje je odkloval večje število častnikov in moštva. Cesar je ukazal položiti venec na grob padlih junakov na garnizijskem pokopališču v Wilhelmshaven.

Angleško poročilo o začetku bitke.

Iz Rotterdamu se poroča 4. junija: »Star« je izvedel v nekem angleškem pristanišču o začetku bitke naslednje:

V sredo popoldne je opazilo Beattyjevo brodovje bojnih križark nemško bojno brodovje s pripadajočimi križarkami in lažjimi ladjami, ki je bilo najbrže na poti proti angleški obali. V bližini Doggerbanka je ponudil sovražnik bitko. Medtem je odplulo Jellicoejevo brodovje v varstvu težke megle in krmarilo proti norveški obali. Beattyjevo brodovje je bilo v veliki nevarnosti, ker se je izkazalo, da so bili odšli Nemci z znatno močjo na morje. Tu pa se je pojavil na prizorišču Jellicoe in sledil je boj mogočnega obsega. Zeppelinji so morali znatno pripomoči, da so bile prizadete angleškemu brodovju take izgube.

V angleških pristaniščih, kjer je bilo izdano to poročilo, so se odigravali pretresljivi prizori. Zene in sorodniki častnikov čakajo na poročila o usodi svojcev.

Izjava angleške admirališete.

London, 5. junija. (Kor. ur.) Admirališeta objavlja naslednjo izjavo o bitki v

Severnem morju: Ko je prišla glavna moč britanskega brodovja v stik z nemškim visokomorskim brodovjem, je zadoščal zelo kratak boj, da se je slednje prisililo, iskati varstva. To se je posrečilo, ker je britansko brodovje vsled nepreglednega vremena in megle le tu in tam prislo v mimosoido stik s sovražnikom ter trajen boj ni bil mogoč. Preganjanje se je nadaljevalo, dokler se ni popolnoma stemnilo, toda britanski rušilci tudi tekem noči niso mogli izvesti nobenega uspešnega napada. Ko je bil Jellicoe pogljal sovražnika v pristanišče, se je vrnil in vozil po najglavnejšem prizorišču, išoč poškodovanih ladij. V četrti polodni, ko je postalo jasno, da ni ničesar več storiti, se je vrnilo brodovje na svoje 400 milj oddaljeno opirališče, dopolnilo zaloge kuriva in je bilo v nedeljo zvečer zopet pripravljeno odriniti na morje. Britanske izgube so se v polnem obsegu naznanile. Kakor se zdi, je utemeljeno mnenje, da so Nemci izgubili 2 bojni ladji, 2 dreadnoughta, ... bojne križarke največje vrste, 2 najnovejših lahkih križark, namreč »Wiesbaden« in »Elbing«, 1 lažjo križarko vrste »Rostock« in lahko križarko »Frauenlob«, kakor tudi najmanj 2 rušilca in 1 podmorski čoln.

Poročila očividcev.

Kristijanija, 5. junija. Dvanajst preživelih mornarjev angleške križarke »Defence« se je na nekem norveškem parniku pripeljalo v Kristijanijo. Pripovedujejo, da se je bitke udeležilo 10 velikih angleških bojnih ladij. Nemška artiljerija je zadevala s strašnim učinkom. Najtežje oklope so nemške kroglice kar zdrobile.

Stockholm, 5. junija. Moštvo švedskih ladij »Balder«, »Femern« in »Agnes«, prišlih z Angleške v Göteborg, pripoveduje, da so se vozili med Skagerrakom in Horn Riffom po širokih poljih, pokritih z oljem. Zadeli so na prazen rešilni čoln, poln vode. Dvignili so ga in našli napis »Nomad XXV 4898/1916«. Rešilni čoln je spadal k rušilcu torpedovk.

Na bojnem prizorišču je plavala ogromna množina mrtvih rib, katere so ubili najbrž razstrelji krogel in torpedovk.

Kako se je potopil »Warrior«.

London, 5. junija. (K. u.) Reuter poroča: Preživeli ladje »Warrior«, ki so jih izkrcali v Devonsportu, pripovedujejo, da je ladja kmalu po 6. uri prišla v boj. »Warrior« in »Defence« sta prišli med dve vrsti nemških bojnih ladij. »Defence« je zletela v zrak, »Warrior« je bil predrt s krogli. Po 10 minutah so nemške ladje odpule dalje, zasledovane od angleških ladij. V »Warrior« je pričela dreti voda, tako da je morala posadka k sesalkam, dokler ni došla pomožna ladja. Ranjence so prenesli na to ladjo. »Warrior« so vlekli 48 ur, nato se je izkazalo, da je ladja izgubljena in se je res potopila. Eden izmed rešenih je pripovedoval, da je bil »Warrior« izpostavljen silovitemu ognju 5 nemških velikih bojnih ladij in 20 rušilcev.

Churchillovo mnenje o porazu angleškega brodovja.

Korespondenčni urad javlja iz Londona dne 4. junija naslednjo izjavo Churchill, ki se naslanja na poročila admirališete:

1. Premoč britanskega brodovja velikih bojnih ladij je odvisna od naddreadnoughtov, ki so oboroženi s 135 in 15 colnimi topovi. Le-ti zadostujejo ob sebi za ohranitev gospodarstva na morjih. Od teh enot, ki so odločilne, smo izgubili samo eno: »Queen Mary«. Zdi se izven dvoma, da so izgubili Nemci vsaj eno razmeroma enako ladjo. Ako bi bil to »Lützow« ali »Derflinger«, je to zanje težja izguba, nego za nas izguba »Queen Mary«.

2. Izmed ladij drugega reda smo izgubili »Indefatigable« in »Invincible«, ki točasno ne predstavljata prvovrstnih enot. Dreadnoughtna bojna ladja westfalskega razreda bi bila primerjati izgubi vsake obeh ladij. Oklopne križarke »Black Prince«, »Defence« in »Warrior« spadajo med ladje tretjega reda, s številom katerih Nemce zelo nadkrilujemo (ko bi ne bilo že preje toliko poslanih na dno morja). Potopitev dveh novih novcatih nemških križark, namreč »Wiesbaden« in »Elbing«, je za sovražnika veliko neprijetnejša izguba. Izgube na rušilcih so, kakor se zdi, približno enake. Ker smo močnejši, smo

Pozorišče nemške pomorske zmage.

tudi na dobičku. Naša brodovja so že dolgo iskala take prilike.

3. Razmerje naše premoči ni v nobenem oziru izpremenjeno. Odposiljanje čet na kontinent se more z največjo prostostjo nadaljevati, da, omajani položaj nemškega brodovja nam nudi tem večjo varnost.

4. Nepregledno vreme, nastop noči in umik sovražnika so izjalovili trdovratna prizadevanja naših izbornih poveljnikov Jellicoe in Beatty, da bi izsilila končno odločitev.

Cetudi ni bilo mogoče prisiliti nemškega glavnega brodovja, da bi bilo sprejelo bitko, vendar so zaključki, do katerih smo dospeli, največjega pomena. Sedaj so bile v medsebojnem boju na obeh straneh vse vrste ladij. Mi vemo, da nas ne čakajo nobena presenečenja ali neprevidne reči. Sovražnikova moč se more meriti z natančnim merilom in odstranjena je tudi zadnja negotovost glede njegove definitivne podrejenosti. Brza divizija ladij »Queen Elizabeth« je opravičila, kakor se zdi, vse nade, ki so se polagale nanjo. Naši hrabri mornarji so se izborni držali. Častniki so umrli, kakor so si bili želeli, v sinji vodi. Če se bo boj proučeval, se bo bolj in bolj pokazalo, da je bil odločilen korak k dosegi popolne zmage.

Opazka Wolfivovega urada: Po Churchillovem mnenju je tedaj najprepričevalnejši dokaz premoči — poraz.

Namere angleškega brodovja.

Persius preiskuje, kakšen namen je moglo imeti angleško brodovje s svojo vožnjo ob danski obali in spominja na to, da se je vrhovni poveljnik angleške trgovske mornarice, admiral Jellicoe, že začetkom marca izrazil nasproti nekaterim ruskim častnikarjem: »Upam, da čas ni več daleč, ko bosta britansko in rusko brodovje skupno operirali v vodah Vzhodnega morja.«

Končno pravi Persius: »Mi smo ponosni na požrtvovalnost našega brodovja, kateremu se je posrečilo, da se je temeljito ovrglo one objestne besede: »Britannia rule the waves« (Britanija, gospoduj valovom).

Usoda angleške bojne ladje »Marlborough«.

Amsterdam, 5. junija. (Kor. ur.) Holandski parnik »Rynstroom«, ki je prišel v Ymuiden, poroča, da je srečal pri Grimsby angleško bojno ladjo »Marlborough«, ki se je zelo nagibala na stran. Udaril jo je bil torpedo. Vojno ladjo so obdajali številni vlačilci in ji pomagali, kolikor se je dalo.

Pri rešenih z »Elbinga« v Ymuidenu.

»Berliner Tageblattu« poročajo iz Ymuidena 3. junija: Amsterdam, ki je zjutraj dobil poročilo o največji pomorski bitki izza Trafalgarja, je mogel zvečer videti prve bojevnike iz te bitke, ki se med nevtralcem najbolj tiče severnomorske države Holandske. Ob 7. zvečer je dospelo na prenapolnjenem ymuidenskem ribiškem parniku 21 Nemcev z lahke križarke »Elbing« in ranjen angleški ladijski zdravnik s potopljenega »Tipperary« v Ymuiden, severnomorsko luko Amsterdama. Nemški mornarji so ob bitki pripovedovali to-le: Angleško brodovje, mnoge ladje velikanke, vsega 70 do 80, je ležalo na 56. stopinji severne širine in približno 6 in pol stopnje vzhodne dolžine pred dansko obalo; nemško brodovje, ki je plulo v severni smeri, ga je opazilo krog 5. ure popoldne in ga začelo takoj obstreljevati. Videlo se je, kako se je potopilo sedem do osem velikih angleških ladij. Posamezne velike ladje so se približale druga drugi na 200 metrov. V temi, ki je ob meglenem vremenu prej nastala, se je na nemški strani v enotnem stiku bojevalo dalje. (Te podatke skoro v vseh točkah potrjuje holandski ribiški parnik »John Brown«, ki je bil priča boja.) Poveljnik in ladijski častniki z »Elbinga« so vsi med rešenimi; nihče ni resno ranjen. V kratkem bodo odšli domov, kajti holandska vlada jih bo po vsej priliki smatrala za rešence s potopljenega ladje in jim dovolila prost odhod.

Admiral Beatty na dopustu.

Rotterdam, 5. junija. Admiral Beatty, poveljnik angleškega brodovja v Severnem morju, je iz zdravstvenih ozirov šel na dopust.

Vtis v nevtralnem inozemstvu.

Iz New Yorka poročajo: Listi priznavajo zmago nemškega brodovja. Celo prijatelji Angleške si ne morejo pojasniti, kako da je odpovedalo angleško brodovje.

Curih, 5. junija. Listi pišejo k nemški zmagi v Severnem morju, da so Angleži od začetka vojske izgubili približno desetino svojih pomorskih bojnih sil.

Angleška trgovska pristanišča zaprta.

Amsterdam, 5. junija. Iz Londona poročajo: Trgovska pristanišča ob angleški vzhodni obali so začasno zaprta.

Balfour pri kralju.

»Frankf. Ztg.« poroča iz Londona: Kralj je v dolgi avdijenci sprejel prvega lorda admiralitete Balfourja.

Rule Britannia! Vrednost Zeppelinov.

V razmotranju o pomorski bitki pred Skagerakom opozarja kapitan Persius v »Berliner Tageblattu« na to, da je lord Montague že 10. maja govoril v angleškem parlamentu o tem, da se nevarnost Zeppelinov za Anglijo sedaj šele prav začinja. Cel kopni pas od danske obali do Holandske morejo nemški zrakovlavi pregledati. Na ta način obvladujejo 70 do 80 milj in nemško brodovje je neprestano obveščeno o gibanju angleške mornarice.

Dnevne novice.

— **Nadvojvodinja Cita.** Stanje prestolonaslednikove soproge in novorojenega nadvojvoda je tako ugodno, da odslej ne bodo več izdajali zdravniških izvidov. Zadnji izvid se glasi: Stanje Nj. c. in kr. Visokosti nadvojvodinje Cite in novorojenega nadvojvoda je absolutno zadovoljivo in normalno.

Položnice smo priložili včerajšnji številki za vse one p. n. naročnike, katerim s koncem tekočega meseca poteka naročnina, oziroma jim je že potekla. Semterje jo je pa utegnili prejeti tudi kak naročnik, ki ima naročnino še plačano; v tem slučaju naj jo izvoli shraniti za prihodnje plačilo. Vsak naročnik pa, ki ve, da mu je treba obnoviti naročnino, naj stori to čimprej, da ne bo neprijetnih zamud pri dostavljanju lista.

— **Zadruga zveza** ne bo imela občnega zbora 8. t. m., kakor je bilo javljeno v vabilih. Letošnji občni zbor se je preložil na poznejši čas.

Zanimanje za naše vojske je ena izmed najlepših dolžnosti vseh, ki so ostali na svojih mestih v domovini. Čimbolj zasledujemo njih dejanja, tembolj jih občudujemo, tembolj pa tudi čutimo v sebi neko potrebo, da se jim skazujemo hvaležni in da zanje skrbimo, kjer le moremo. Želimo jim zdravja in srečnega povratka. Z isto silo pa jim tudi želimo, da bi vsi ostali neokuženi od nečistovanja, ki se — kakor znano — le prerado vtihotaplja med vojske posebno tedaj, ko se oddajajo potrebemu počitku ali se nahajajo v službi za bojno črto. Naši vojski — zmagovavci proti tolikim sovražnikom — naj bodo tudi zmagovavci nad nečistovanjem, da se neokuženi od njega na duši in na telesu povrnejo zopet v svoje družine in tukaj ustanove nov zarod, zdrav pred Bogom in ljudmi in močan, ker bi Bog sam bil z njim. To je preiskrena želja nas vseh. Da se to zgodi, mora vsak sodelovati. Temu namenu služijo tudi knjižica »Resna beseda vojakom«, napisana od visoke duhovske strani goriške nadškofije z veliko ljubeznijo do vojakov in naše domovine. Sezi vsakdo po tej knjižici in jo pošlji vojakom, naj se nahajajo kjerkoli! Knjižica stane izvod 10 v. in.; 100 izvodov 8 K; še več izvodov skupaj ceneje po dogovoru. Prodaja se v Katoliški Bukvarni ter prodajalni Kat. tisk. društva (H. Ničman) v Ljubljani in Knjižarni Kat. tisk. društva v Gorici.

— **Na četrto vojno** posojilo se je v političnem okraju Postojna vsega skupaj podpisalo visoko vsoto blizu dveh milijonov kron.

— **Ponovno prebiranje v letih 1897 do 1866 rojenih črnovojnih zavezancev** se vrši v političnem okraju Postojna: dne 16., 17. in 18. junija v Vipavi za sodni okraj Vipava, dne 20., 21., 23., 24., 25., 26. in 27. junija v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica in Senožeče.

— **Alkoholizem in abstinenca.** V Gradcu sta začela odločno abstinenčno gibanje prof. dr. Ude in dr. Metzger. Prvi je stavil vprašanje: S kakšnimi sredstvi moremo ustaviti sedanjí alkoholizem in njegove strašne posledice za poedince in narod? Odgovor je ta: Le krepko abstinenčno gibanje more zmagati današnji alkoholizem. K abstinenca ne silimo nikočar, ampak kot prostovoljno delo ljubezni do bližnjega naj prihajajo iz prepričanja, da ne smemo več gledati zla današnjega alkoholizma.

— **V Przemyslu ujeti vojni kurat Andrej Martinčič** se nahaja sedaj na Ruskem, Tockij lager, gubernija Samara. V prejšnjih bivališčih ni smel maševati; tu so mu to ugodnost priznali. Iz domovine je prejel doslej samo dve dopisnici; druge mu niso bile dostavljene. Za ujetnike, ki so v istem kraju, bi dajal rad pojasnila, ako se kdo nanj obrne. Zadnja dopisnica je hodila do Ljubljane 19 dni.

— **Umrli** je v bolnišnici Rudnik v Volhiniji stabni narednik g. Ivan Szmid, odlikovan s hrabrostnima svetinjama I. in II. razreda. Za njim žaluje soproga Marija Szmid, roj. Zupanc, na Dolskem pri Ljubljani.

— **Omejitev ciganstva.** Ogrska vlada je z važnim odlokom storila konec ciganstvu, v kolikor je to za sedaj mogoče. Ukazala je, da se pobero potujočim ciganom konji in vozovi ter se sami naprtijo v začasno oskrbo onim občinam, v katerih se baš nalete. Stroške te preskrbe bo nosila država, dokler se ne dožene njihova do-

movinska občina. Za vojno zmožni se uvrste k vojakom, drugi pritegnejo k delu. Družine vpoklicanih dobe podpore, delavci plačilo, ki pa ga dobe v roke občine. Konj, volov in mul cigani brez dovoljenja policije ne bodo smeli kupiti več.

— **Naš denarni promet s Turčijo.** Začenši z dnem 1. junija 1916 se nimajo poštne nakaznice v Turčijo več glasiti na franke in centime, marveč na piastre in pare. Najvišji znesek je za sedaj določen na 2000 piastrov. V ostalih določbah ter v določbah za poštnonakazniški promet iz Turčije se nič ne izpreminja.

— **Prebiranje avstrijskih podanikov** se vrši tudi v Srbiji. K temu prebiranju morajo priti vsi, ki so rojeni v letih od 1865. do 1899.

Primorske novice.

— **Zahvala ekscelence goriškega nadškofa.** Goriška dežela mora že leto dni odbijati kruti naval izdajalskega sosedarja in je med vsemi avstrijskimi kronovinami od grozote italijanske vojske najbolj prizadeta. Verniki in njih pastirji deloma vztrajajo na domači zemlji, dasi so v vedni nevarnosti življenja, deloma pa so razkropljeni po celi Avstriji, posebno pa po sosednih deželah. Ti in oni trpijo poleg srčne žalosti in skrbi za prihodnost še gmočno revno, pomanjkanje, zgubo dragih svojcev, premoženja in čestokrat tudi prostosti in zdravja.

V teh bridkih urah, ko so me sirote prsili kruha in ni ga bilo, da bi ga jim dal, sta mi prišla na pomoč prevzvišena knezoškofa lavantinski in ljubljanski, premil. gg. dr. Mihael Napolnik in dr. Anton B. Jeglič z izdatnimi denarnimi zneski, katere sem po njih plemenitih intencijah razdelil med bolj potrebne vernike in duhovnike svoje nadškofije. Zato se čutim dolžnega, da se prevzvišenima imenovanima knezoškofoma tu javno prav iskreno in spoštljivo zahvalim, da sta s krščansko velikodušnostjo blagovolila odrediti po svojih cerkvah denarne prispevke za goriške begunce in sploh za vso dejansko ljubezen in blagonaklonjenost, ki jo od izbruha te vojne izkazujeja vernikom in duhovnikom goriške nadškofije. Bog naj podeli vsem našim dobrotnikom zaradi Svojega imena večno življenje! — Na Dunaju, dne 1. junija 1916. — Dr. Frančišek B. Sedej, nadškof goriški.

— **Zahvala posredovalnice za goriške begunce ljubljanskemu knezoškofu.** Dobili smo: Milostljivi knez in škof! Grozna vojna ob Soči je razkropila prebivalstvo goriško-gradiščanske in drugih kronovin z juga po vsej Avstriji ter povzročila med ubežnim ljudstvom, katerega velik del je iskal in išče zavetja tudi na Kranjskem, nepopisno gorje. To ni ušlo Vašemu bistremu očesu, zato ste odredili, slede plemenitim čustvom svojega srca, naj priredi duhovščina na Kranjskem na velikonočni ponedeljek zbirko med župljani v pomoč tem trpinom z juga. To se je dobro obneslo in »Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani« je dobila nov izdaten vir, da prihiti tem siromakom na pomoč, in če bi bila morala svoje delovanje ustaviti. »Posredovalnica« izpolnjuje svojo prijetno dolžnost, da se vam za ta plemeniti čin zahvali s kratkim domačim izrekom: Bog plati! Ob enem se čuti »Posredovalnica« vezana izreči iskreno zahvalo tudi prečastiti duhovščini, ki je v zavesti svojega vzvišenega poklica, tekmovala v plemenitem delu v dosegu Vaših intencij in olajšavo britkega položaja goriških beguncev. Tudi njej, kakor tudi vsem darovateljem in sploh vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli do označenega uspeha, ključemo: Bog plati! Sprejmite, milostljivi knez in škof, poleg naše zahvale še izraz najodličnejšega spoštovanja, s katerim beleživa za »Posredovalnico za goriške begunce v Ljubljani«: Dr. Frančišek Pavletič. — Prof. Ivan Berbuč.

— **Maršal Friderik tržaškemu namestniku.** Na čestitko, ki jo je maršalu nadvojvodi Frideriku povodom šestdesetletnice poslal brzojavno namestnik baron Fries-Skene, je došel ta-le odgovor: »Vaši ekscelenci se najtopleje zahvaljujem za čestitke, izražene mi v toplih in prisrčnih besedah k moji šestdesetletnici. Najnovejši krasni uspehi naših junaških čet na jugozapadu me polne s trdnim zaupanjem, da bode naše težko izkušeno primorsko prebivalstvo kmalu deležno blagoslova častnega miru. Nadvojvoda Friderik, maršal.«

— **Občina Vojsko** je v svoji seji 4. t. m. soglasno imenovala prebl. g. Sv. Boroeviča za svojega prvega častnega člana v znak hvaležnosti, da je preprečil laški vpad v naš kraj in nas s tem rešil usode beguncev.

— **Smrt za domovino.** Z Dunaja prihaja žalostna vest, da je dne 24. maja v orjaških bojih na Južnem Tirolskem padel junaške smrti na čelu svoje stotnije borec se za cesarja in dom edini sin c. kr. dvornega svetnika pri vrhovnem sodišču g. Mi-

haela Gabrielčiča, šele 24 let stari c. in kr. nadporočnik Mihael Gabrielčič, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem III. razreda z vojno dekoracijo in s srebrnima hrabrostnima svetinjama I. in II. razreda. Blag in hvaležen spomin mlademu junaku, preostalim pa naše globoko sočutje.

— **Kurz za goriške učiteljske kurse v Trstu.** Kakor znano, obstoji v Trstu in sicer v prostorih nemške državne gimnazije kurz za goriške učiteljske kurse pod vodstvom nekaterih goriških profesorjev. Kakor kurz, tako bi lahko obstajalo že letos tudi kompletno učiteljske v Trstu. Kdaj bomo lahko govorili in pisali o uresničenju teh in podobnih naših želj na Goriškem? Kdor to ve, naj se oglasi!

— **Zveplo pride.** Te dni je bil obveščen kmetijski deželni urad v Ajdovščini, da je zveplo že na potu in je torej upanje, da ga vinogradniki kmalu dobijo. Nekoliko bo sicer pozno.

— **Za one, ki imajo svojce v Italiji.** »Zürichbureau für Aufsuchung Vermisster« nazaranja, da zbog nastalih težkoč se ustavlja do novega naznanila razpošiljanje korespondence iz Italije na privatnike v Avstriji. Ostane dovoljeno razpošiljanje korespondence na internirance in vojne ujetnike.

— **Cene za sadje in zelenjavo v Trstu.** V sporazumu z istrskimi oblastmi se bodo vsak teden določale tržne cene za sadje in zelenjavo za prodajo na debelo v koprskem okraju, in na podlagi teh cen se bodo potem istotako vsak teden določale cene za nadrobno prodajo na tržaškem trgu in v okolici. Za tekoči teden so za nadrobno prodajo določene naslednje cene: grah 32 do 44 vin., črešnje 32—56 vin., ribezelj 70 do 56 vin., špargelj 1 K 24 do 1 K 44 vin., jagode 1 K do 1 K 20 vin., špinača 64 vin., solata 52—60 vin. (posamezne glavice 10 do 12 vin.), čebula 1 K 04 vin., visnje 56 vinarjev, hruške 68—80 vinarjev kilogram.

— **Umrli** je v Kőrösmező na Ogrskem za legarjem, dobljenim na severnem bojišču, g. Andrej Grgič, sin Josipa Grgiča, vaškega načelnika in gostilničarja na Padričah.

— **Vrat si je prerezal v Trstu delavec F. C.,** prej sluga pri tvrdki S. Ohler & Co. Poškodba ni smrtna ter so nesrečnika prepeljali v bolnišnico.

Nemški državni zbor.

Nemški državni zbor.
Jezikovni paragraf.

Berlin, 5. junija. (K. u.) Državni zbor je razpravljal o noveli društvenega zakona, ki izločuje strokovne organizacije od teh določb. Razun konservativcev so vse stranke za novelo. Pri zakonskem načrtu o odpravi jezikovnega paragrafa so Poljaki in Danci obžalovali, ker še ostane kot izjemni zakon, česar nenemske narodnosti niso zaslužile. Državni tajnik dr. Helfferich je izjavil, da so zvezne vlade že nedvoumno izjavile, da v tem času ne dovolijo odprave jezikovnega zakona. Vendar je zbornica s 265 proti 74 glasovi sprejela odsekov predlog, da se jezikovni paragraf odpravi.

Berlin, 5. junija. (K. u.) Z danes državnemu zboru predloženim zakonskim načrtom se državni kancler pooblašča, da najame 12 milijard za enkratno pokritje izrednih izdatkov.

Nemški kancler: „Sedaj hoj do končne zmage.“

Berlin, 5. junija. (Kor. ur.) V tretjem branju proračuna je govoril kancler Bethmann-Hollweg:

Državni zbor je ravnokar z veliko večino dovolil davke, ki jih država rabi, da more tudi med vojno voditi urejeno finančno gospodarstvo. S tem si je državni zbor zaslužil zahvalo celega naroda, sovražniku pa pokazal, da hočemo vztrajati na vseh poljih. V imenu zveznih vlad izražam zato javno zahvalo. Tem zahvalnim besedam pa pristavim nekaj splošnih opomb.

Pred pol letom, 9. decembra, sem tukaj na podlagi našega vojnega položaja prvič govoril o naši pripravljenosti za mir. To sem lahko storil z zaupanjem, da se bo položaj znanprej še bolj izboljšal. Razvoj je potrdil moje zaupanje, napravili smo nove korake naprej. Na vseh frontah smo močnejši kot poprej. Če sem takrat spričo razvoja lahko izrekel, da smo pripravljeni za mir, tedaj mi tega ni treba obžalovati, čeprav naša ponudba pri sovražniku ni imela nobenega uspeha. Kasneje sem proti nekemu ameriškemu častnikarju rekel, da bi posredovanje za mir moglo imeti uspeh le tedaj, če bi je vodili državni vojujočih se držav na temelju vojnega položaja, kakor ga kaže vojni zemljevid. To pa je nasprotna stranka zavrnila. Vojnega zemljevida nečej priznati. Upajo, da ga bodo izboljšali. Medtem pa se je vnovič izpremenil v našo korist. V ta zemljevid smo mi začrtali predajo Kut el Amare, poraze in krvave izgube Francozov, Verdun,

neuspeh ruske ofenzive v marcu, mogočno prodiranje naših zaveznikov proti Italiji, utrditev črte pred Solunom in v teh zadnjih dneh smo s slavečim in hvaležnim srcem doživeli pomorsko bitko pri Jütlandiji. Tako je vojni zemljevid zopet predružen. Sovražniki bi si pred njim radi zatisnili oči. Potem moramo in bomo in hočemo boj nadaljevati do končne zmage. Mi smo svoje storili, da bi pripravili pot k miru. Sovražniki so nas odbili z sramoto in krototom. Tako je vsako naše govorjenje o miru, ki bi ga mi začeli, ničevo in škodljivo.

Nekateri državniki na Angleškem in drugje so poizkusili našemu ljudstvu otipati žilo ter s partikularističnimi ali notranjepolitičnimi nasprotji oslabiti našo bojno moč. Ti gospodje se krečejo v čudnih predstavah. Če nočejo sami sebe oslepiti, so morali pri tem pač opaziti, kako trden je srčni udar nemškega ljudstva. Ni ga vpliva od zunaj, ki bi mogel našo edinost najmanj omajati. Mi smo vedno ostali na stvarnih tleh.

Državni kancler je v tej zvezi govoril tudi o cenzuri in izjavil, da tudi on hrepeni po času, ko bo mogla vlada cenzuro z vsemi njenimi omejitvami in nadležnostmi odpraviti. Dotlej pa zasleduje vsaka politična odredba v tem vojnem času le en cilj — namreč: Kako dovedemo vojno do zmago-slavnega konca. Samo s tega vidika naj se izvaja cenzura. Kancler bo deloval na to, da se bo v takih političnih zadevah, ki so z vojevanjem le v rahli zvezi, cenzurni svinčnik kolikor mogoče malo rabil.

Kancler je nato opozoril na gonjo s tajnimi in javnimi spomenicami, katerih sestavljalci delajo obraz skrbipolnih patriotov, pri tem pa govore velike neresnice in zavijanja.

Državni kancler je končal: Naši sovražniki hočejo do skrajnosti. Mi se ne bojimo niti smrti niti vraga, tudi izstradanega vraga, ki nam ga hočejo poslati v deželo. Može, ki se bore tam zunaj okoli Verduna, ki se bojujejo pod Hindenburgom, naši vrlji mornarji, ki so Albionu pokazali, da podgane grizejo, izhajajo iz rodu, ki zna prenašati pomanjkanja. Ta pomanjkanja so tu. To povem mirno in odkrito tudi inozemstvu. Ali mi jih prenašamo in tudi v tem boju gre naprej. (Odobravanje.) Milostno nebo nam zori dobro žetev. Ne bo šlo slabše, boljše bo, kot je bilo v prejšnjem težkem letu in kot je sedaj. Račun naših sovražnikov na naše gospodarske težave bo varan. Drug zglede z velikimi številkami je naša mlada mornarica 1. junija ostro popravila. Tudi zmaga nas ne bo prevzela. Pač dobro vemo, da Angleška s tem še ni tepena, je nam pa zagotovilo za bodočnost, v kateri bo Nemčija priborila enakopravnost tudi na morju in s tem prostost tudi za manjše narode, katerim sedaj angleška samopašnost zapira morja. To je jasna in množobeta-joča luč, s katero sveti 1. junij v bodočnost.

Nato se je seja zaključila. Vtis kanclerjevega govora je bil velikansk. Poslanci so častitali kanclerju, ki se je ponovno zahvaljeval.

Ljubljanske novice.

Ij Preložena šolska slavnost. Za včeraj zvečer napovedana šolska slavnost v Lichtenurnovem zavodu, ki se ima vršiti na prostem, se je morala vsled neugodnega vremena in hladnega večera iz ozirov na sodelujoče lahko oblečene učenke odpovedati in preložiti.

Ij Predavanje. V sredo, dne 7. junija, katehetsko predavanje. Začetek ob 6. uri zvečer.

Ij Kaki bodo dohodki in stroški mestne občine od 1. julija 1916 do 30. junija 1917? Mestni magistrat razglašajo: V smislu § 37 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se javno naznanja, da so proračuni o dohodkih in stroških za leto 1916/17, t. j. od 1. julija 1916 do 30. junija 1917, in sicer: 1. mestnega zaklada, 2. mestnega ubožnega zaklada, 3. zaklada meščanske imovine, 4. ustanovnega zaklada, 5. mestnega loterijsko-posojilnega zaklada, 6. amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila, 7. mestnega vodovoda, 8. mestne klavnice in 9. mestne elektrarne že sestavljeni in da bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štirinajst dni — od 5. do 18. junija 1916 — javno občanom na vpogled, da vsakdo lahko navede svoje opazke o njih. — Prav bi bilo, da bi mnogo meščanov dobilo časa, da si te proračune ogledajo in svojim klubom sporoče svoje pritožbe in želje.

Ij Umrli so v Ljubljani: Fran Maintinger, kurjačev sin, 13 mesecev. — Marija Hren, vrtnarjeva hči, 9 mesecev. — Rudolf Ahačič, strojnikov sin, 13 mesecev. — Marija Fister, posestnikova hči, pol ure. — Ana Fister, posestnikova hči, tri ure in pol. — Marija Butala, zasebnica, 48 let. — Ivan Legat, bivši trgovski sluga, 65 let. — Uršula Kuster, bajtarjeva žena-hiralka, 55 let.

— Žena morilca iz Cziakote v Ljubljani? Dunajska »Zeita« poroča iz Plzna: Pri tukajšnjem domobranskem divizijskem sodišču zaprti črnovojnik Viljem Lippa, ki je osumljen, da je identičen z morilcem Kissom, še vedno trdovratno taji, da bi bil on tisti, ki ga iščejo. Žena in pet otrok Lippe živi v Ljubljani. Lipa so baje prepeljali v Budimpešto, da ga bodo predstavili pričam, ki so osebno poznale Kissu. Med vožnjo je bil Lippe miren in se je ponovno smehljaj. Glede na dopisovanje z nekim dekletom v Klosterneuburgu, katera je grozila Lippi s tožbo radi obljube zakona, ostaja Lipa pri tem, da je bilo znanje z dekletom le šala in da ji nikdar ni obljubil zakona, saj je oženjen in ima pet otrok. — »Az Est« piše, da črnovojnik Lipa ni identičen z Belo Kissom. Že ena sama okoliščina govori za to: Viljem Lipa je namreč žid, med tem ko Kiss ni. Iz Prage pa danes poročajo: »Sum, da je črnovojnik Lipa identičen z morilcem Kissom, se je izkazal kot nepravil.« Tako bo skoro gotovo tudi res. Tudi v Ljubljani na policiji ni naznanjene nobene žene z imenom Lipa, ki bi imela pet otrok.

Ij Zopet podraženi! Kakor se nam poroča, nameravajo nekateri lišni gospodarji zvišati stanarino, nekateri so to pa že storili. So pa tudi med njimi častne izjeme, ki nočejo o tem ničesar slišati. S kakšno motivacijo, ne vemo. Znano je, da je stanarina v Ljubljani primeroma drugim mestom dovolj visoka. Sedaj je vendar zasedena vsaka luknja, kakor še nikoli ne in nikoli več ne bo; o kakem popravilu ni niti govora, in se pač ne more nihče na to izgovarjati, saj tudi ne dobi delavskih moči, stranke pa rade marsikaj tiho prenesejo, vse, samo da imajo mir. Podraženi stanovanj v sedanjem času je naravnost navijanje cen in bi naj poklicane oblasti to preprečile, kakor tudi odpovedi! Naj bi se tudi vpoštevale izjemne razmere!

Ij Imejte usmiljenje z reveži! Žalostno je, da se najdejo med tukajšnjimi lišnimi posestniki taki, ki brez vzroka odpovedujejo stanovanja revežem z otroki. Sicer so taki neusmiljeneži redki, a tudi ti delajo mestu sramoto. Znano nam je več slučajev, da so lišni posestniki vrgli na cesto tukajšnje revne družine, ki so redno plačevale stanarino, le zato, ker imajo reveži več otrok in ker lahko oddajo stanovanje dražje drugim, ki so mimogrede v Ljubljani. Oblast naj bi kaj storila proti taki brezobzirnosti napram domačinom.

Ij Oddaja moke pri mestni aprovizaciji. Za dobavo moke pri mestni aprovizaciji naj se zglase: v četrtek, dne 8. t. m., trgovci iz Ljubljane, peki in mokařji v petek, dne 9. t. m., v soboto, dne 10. t. m., pa okoliški trgovci, vselej ob 8. uri zjutraj na mestnem magistratu, prejšnja Galletova hiša, I. nadstropje, mestna posvetovalnica.

Ij Ugodna priložnost za nakup krompirja. V Ljubljano je prišlo nekaj vagonov prvovrstnega poljskega krompirja, ki stane na kolodvoru na debelo 100 kg 16 K. Pri nadrobni prodaji bi stal primerno višjo ceno. Interesenti se vabijo, da priklase v mestnem tržnem uradu jutri v sredo do 11. dopoldne. Ako bi v Ljubljani za ta krompir ne bilo pravočasno zanimanja, ga bodo poslali naprej.

Ij Oddaja olja pri mestni aprovizaciji. V petek popoldne in soboto cel dan bo oddajala mestna aprovizacija jedilno olje. Oddalo se bo na vsako krušno znamko po 1 četrt litra. Oddaja se bo na krušnicah uradno odznakovala. Mestna aprovizacija bo to pot oddajala jedilno olje, ki je bilo na tukajšnjem kolodvoru rekvirirano. V smislu sklepa aprovizacijskega odseka se bo oddajalo to blago brez vsakega dobijčka. Cena sicer še ni ugotovljena, vendar pa ne bo presejala za 1 liter 12 kron.

Ij Obrtniki, pozor! Vsi oni obrtniki, ki so dobili v smislu § 58, obrtnega reda odlikovanje, da smejo imeti na napisu in pečatu cesarskega orla, se opozarjajo, da morajo sedaj imeti mali avstrijski grb, kakor je opisan v razglasu c. kr. ministrskega predsednika z dne 3. novembra 1915, številka 327. drž. zak.

Ij C. kr. posredovalnica za delo vojnim invalidom na Kranjskem, Deželni urad Ljubljana. Za nek trg na Spodnjem Štajerskem se išče invalid za službo občinskega sluga in redarja. Znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Neozmenjeni imajo prednost. Plača po uporabljenosti. Išče se tudi portir in sluga za nek konzulat v Trstu. Znanje nemškega in kakega slovenskega jezika potrebno. C. kr. posredovalnica se nahaja v ravnateljski pisarni c. kr. drž. obrtne šole, Gorupova ulica št. 10, I. nadstropje, vrata 33.

Ij Našla se je v Selenburgovi ulici dne 2. junija manjša vsota denarja. Izgubitelj jo dobi pri Blažu Papež, Rožna dolina 263.

Gospodarsivo.

— Ogrska centrala denarnih zavodov. V četrtek, 1. junija, se je vršilo ustanovno zborovanje centrale ogrskih denarnih zavodov, katerih se je priglasilo 1261, tedaj skoro 70 odstotkov. Finančni minister je s posebnim zadovoljstvom pozdravil »hrvajske brate«.

Jubilej avstro-ogrskje banke. Včeraj je bilo 100 let, kar se je na Dunaju ustanovila nacionalna banka in s tem tudi prva banka z bankovci. Guverner Popovisc se je hvaležno spominjal cesarja, ki je 68 let podpiral banko in je želel, da bi tudi sedanja bančni upravi bilo dano s cesarjem delati v delih miru. Dali so kovati spominski denar in za vojne invalide v Avstriji 2 milijona, na Ogrskem 2 milijona in 200.000 K za Besno in Hercegovino.

Striženje ovac. Ovce se mora striči od sredi maja do sredi junija. Pri tem pa se mora paziti na to, da ostanejo posamezni kosmiči skupaj. Kosmiči se očistijo morbitne nesnage, potem pa se posamezno zavijejo (zasučejo) in če le mogoče narahlo povežejo, da se lahko prestejejo. Ko je striženje končano, poroča orožništvo 5. armadnemu poveljstvu (Odd. Q.). Volno prevzame vojaška nakupovalna komisija ob gotovih dnevih, ki se šele določijo, in sicer v okvirju postavnih najvišjih cen.

Podaljšanje roka za uvoz nizozemskih krav. Splošni avstrijski novovevalnici za živino se je od c. kr. poljedelskega ministrstva za uvoz 1000 krav iz Nizozemske dovoljeni rok za vse kronovine podaljšal do konca meseca avgusta t. l. Te krave prihajajo v državo preko Passau ali Bodenbach—Tešin, oziroma preko Oderberga in so namenjene za ekonomije.

— Ukrepi za letošajo košnjo. Letošnja košnja se po malem že pričinja. Z ozirom na veliko važnost, da se seno pravočasno in prav spravi, je treba nemudoma storiti potrebne korake, da se tozadna dela zasigurajo. Vojaška uprava bo dala za dela ob košnji vojaške delavce — po možnosti — na razpolago. Ta pomoč pa bo samo v omejenem obsegu, vsled česar se mora smatrati za nekaj nameček. Za slučaj predruženih vojaških razmer bi bila ta pomoč nemogoča in bi se morala dela izvršiti tudi brez nje. V najugodnejšem slučaju bi ostali v posameznih posestvenih okrajih posvetni častniki in maloštevilni delavski kadri. Da se odporne pomanjkanju delavskih moči, se je obrnila c. kr. deželna vlada za Kranjsko na c. in kr. vojaško poveljstvo v Gradcu z nujno prošnjo, da dá naši deželi zadostno število delavcev na razpolago, bodisi vojni ujetnikov, bodisi domačih vojakov. Ne glede na to pomoč je treba že sedaj v posameznih okrajih, oziroma občinah vse potrebno ukreniti, da se košnja in kasneje tudi žetev pravočasno spravi pod streho. Zategadelj se morajo dela poprijeti vse delavne moči, vsakdo mora radevolje pomagati pri delu, ki je za državo kakor tudi za vojaštvo, ki stoji na braniku domovine, največjega pomena. Občinski zastopi in žetvene komisije pa imajo za to poskrbeti, da se delo povsod izvrši in da se počasneje prisili k delu ter da se razpoložljivi delavci porabijo tam, kjer so najbolj potrebni. Pri delu se mora tudi ženstvo kar najbolj uporabljati. Če potreba nanese, je tudi ob nedeljah in praznikih kositi in spravljati seno.

Za zajčerejo. Prejeli smo: Želeti bi bilo, da bi vzbudil sestavek o zajčarni pod Rožnikom, ki ga je priobčil »Slovenec« 20. majnika t. l., obilo pozornosti. Saj more priti kot mesna hrana za široke sloje ob današnjih razmerah vpoštev edinole še domači zajec. Za perutnino in prešiče treba močnih krmil, ki so danes redka dragoceno. Zajce pa more vsak rediti; poleti se nikjer ne manjka različne zelene krme, za zimski čas si pa tudi lahko vsak preskrbi dobre suhe krme. Poleti je treba rezati še zelenega, sočnega listnatega vejčevja: gabrovo, javorjevo, jesenovo, hrastovo, tršičevno, leskovo itd. Vejčevje se posuši v senci, da ostane listje zeleno, potem se zveže v butarice in shrani na suhem prostoru. To je izvrstna zimska krma za zajce, ki ne stane takorekoč nič. Zajčereja bi nam lahko donajala obilnih koristi, a treba bi bilo seveda obširnega in natančnega strokovnega pouka, da bi vedeli ljudje prav ravnati z zajci. Ta pouk naj bi prevzeli dosedanj gospodarski listi ali pa naj bi se ustanovil poseben strokovni list za zajčerejo. Zelo bi bilo tudi ustrezno, ako bi se oglasil prav strokovnjak in obelodanil, kako se pravilno strojijo zajče kožice. — Janez Sadnik iz Podsten.

Glede uvoza blaga v Belgijo dobe kranjski interesentje informacijo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko.

Turčija ne more še misliti na mir.

Basel, 1. junija. Švicarska brzojavna informacija poroča iz Carigrada: Z ozirom na Wilsonov mirovni predlog izjavljajo merodajni turški vladni krogi, da za Turčijo mir toliko časa ni mogoč, dokler stoji Rusi v Erzerumu in še niso doseženi uspehi onih akcij, ki se sedaj šele pripravljajo in ki bo-

do najbrže vojaški položaj zelo izpremenili v korist Turčije.

Vojaški pozdravi.

Z velikim navdušenjem čitamo Slovenci na tukajšnji fronti o krasnih uspehih naše ofenzive na Tirolskem. S hrepenenjem čakamo na trenotek, ko se tudi pri nas oglasi povelje: »Naprej!« in bo svobodno zadihala tudi naša Gorica. Pozdravljamo Goričane, ki so raztreseni po celi Avstriji, posebno pa one, ki so ostali v Gorici tudi v najhujših trenutkih. Simenc Marij; Pavel Besednjak, enol. prost. desetnik; Rudolf Lokar, desetnik; Ivan Jarke, poddesetnik. — Iz osvobodjene Albanije pošiljamo srčne pozdrave Avgust Wester, čast. nam. in tovariši. — Iz glavnega mesta Turčije, Carigrada, pošiljajo iskrene pozdrave vsem dragim domačim, prijateljem in znanecem, slovenskim fantom in dekletom slovenski topničarji: desetnik Kenifa; desetnik Mihelčič; predstrelci: Ivan Sever, Budanje pri Vipavi, Ivan Cev, Anton Kosta, Bilje-Frastnik; topničarji: Alojzij Kobal iz Vrhpolja pri Vipavi, Ivan Hribernik, Polhov Gradec; Franc Rode, Vrhnik; Žele Alojzij, Prestranek; Ošina, Mlinarič, Mavrovič, Bajec-Col pri Vipavi, Kovnič, Razpornik, Ransak, Rekla, Bencič, Pešel, Nedelko, Budna, Vodopivec, Štorman, Svenšak, Zadnik, Žganjar, Plevanč, Snepergar, Černigoj, Debelšak; ognjičar Petrič, Gradišče pri Vipavi; predstrelca Špitalar in Grabar; Pahor, Idrija; Putre Janez. Bog daj, da se srečno vrnemo nazaj v našo lepo avstrijsko domovino in k našim ljudem! — Mnogo iskrenih pozdravov pošiljata s soške fronte vsem prijateljem, tovarišem in znanecem enoletna prostovoljca-četovodja Anton Sedmak iz Koritnic pri Št. Petru na Krasu in Janko Žagar iz Hruševja pri Postojni. — Dosedaj hvala Bogu zdravi in čvrsti slovenski fantje pošiljajo s tirolskih ovišav pristrčne pozdrave starišem, bratom, sestram, fantom in dekletom ter čitateljem »Slovenca«: Žiga Batič, Prvačina; Hudorovič, Sele (Kranjsko); Groznik Lav., Zagradiše pri Ljubljani; šifer Jak., Stara Oselica; Vrančar Martin, Rosalnice; Ušnik Mih., Zele, Koroško. — Mnogo srčnih pozdravov pošiljajo svojim ženam, otrocičem, starišem, sestram, sorodnikom, prijateljem in znanecem: Franc Sajovic iz Olševka nad Kranjem; Miha Krč, Kokra; Janez Kliner, Jesenice; Janez Suhadolc, Grince — vsi v bolnišnici v Gradcu. — Slovenci na jugozapadni fronti pošiljajo pristrčne pozdrave: A. Drašler, Drašica pri Borovnici; F. Minda, četovodja, Spuhle pri Ptuj; M. Udovc, četovodja, Št. Janž, Dolenjsko; P. Renar, desetnik, Trst-Rojan; A. Pirnar, poddes., Dobra, Dolenjsko; I. Hribar, poddes., Zgornje Gorje pri Bledu; A. Kavčič, Postojna; Fr. Ladič, Podgrad v Istri; J. Znidarič, Bločice pri Ložu; J. Ferk, Vuzenica (Štaj.); J. Grosman, Police pri Radgoni; S. Fekonja, Murski Vrh pri Radgoni; Fr. Žafran, Sevnica ob Dravi; J. J. Zavarnik, Sv. Barbara pri Mariboru; J. Rifel, Špilfeld (Štaj.). — Najlepše pozdrave z južnega bojišča pošiljajo vsem domačim: J. Bezek, Metlika; Ant. Gašperšič iz Št. Petra na Krasu; Mih. Komočar, Čatež-Zejno. — Primorci, služeči v c. in kr. bolnišnici za nalezljive bolezni na ruskem bojišču, pošiljamo iskrene pozdrave svojim dragim domačim, zaročenkam, prijateljem in znanecem: Franc Vitez iz Čepelj; Oskar Pepemik iz Trsta; Josip Mauro iz Buj v Istri. — Z visokih planin na laškem bojišču pozdravljamo vse slovenske matere in očete, fante in dekleta: Papež Mih., Banjaloka pri Kočevju; Leopold Žagar, Mirnapec; Orel Franc, Mengoš; Cankar Ivan, Dobrunje; Franc Dekleva ob Št. Petra; Cimermančič Jožef Gorjanč; Pungercar Anton, Zagrad; Mihelič Ludvik, Črni potok; Smole Miha, Zibika; Derstvenšek, Lenovo; desetnik Zoren Josip, Sv. Peter pri Brezicah; korp. Slak, Videm. — Pod poveljstvom presvetlega prestolonaslednika zmagovito boreči se slovenski topničarji pošiljajo svojim ženam in otrokom, starišem, bratom in sestram in vsem rojakom iskrene pozdrave: Ognjičar Bizjak; četovodje J. Kobale, Martin Kejba, Franc Fink; desetnik Ivan Zajc.

Ob priliki prekračenja laške meje pošiljajo najsrčneje pozdrave vsem znanckam in znanecem sledeči praporščaki in kadeti: Ferk Josip, Jug Riko, Tomsič Mirko, Jilharčič Ivan, Seršen Dore, Marolt Matija, Fetich-Frankheim Friderik.

Istčasna ofenziva štirispোরazuma izjalovljena.

Curib, 5. junija. O dosedanjem uspehu avstrijske ofenzive na laškem bojišču piše »Züricher Post«, da morajo Italijani sedaj vse svoje razpoložljive sile za to vporabiti, da preprečijo sunek v bok, ki bi resno ogrožal njih zveze. Ofenziva ob Soči bi bila preveč nevarno podjetje. Iz tega sledi, da v doglednem času ni pričakovati večjih italijanskih napadalnih podjetij. To pa vpliva na druga bojišča. Z uspešno av-

strijsko ofenzivo se je načrt splošne istočasne ofenzive štirisporazuma popolnoma izjalovil.

Vojaške priprave na Nizozemskem.

Curih, 5. junija. Iz Haaga se poroča: Vojaške priprave na Nizozemskem se zadnji čas vrše s podvojeno hitrostjo. V državnih municijskih tovarnah in orožarnah se dela noč in dan. Veliko pozornost obračajo tudi na brodogradnjo.

Razna poročila.

Turško-madžarsko prijateljstvo.

Carigrad, 5. maja. Včeraj se je pod predsedstvom trgovskega in poljedelskega ministrstva Ahmed Nessim beja vršilo prvo zborovanje turško-madžarske prijateljske zveze, ki se je tu ustanovila, da se bodo utrdili gospodarski in duševni odnosi med obema deželama.

Angleška in bosanska kriza.

Berlin, 4. junija. (Kor. urad.) »Norddeutsche Allg. Ztg.« piše z ozirom na angleški odgovor: Angleška izjava preide z globokim molkom bistveno ugotovitev nemškega poslanika, da je Anglija namreč ruski vladi izrazila svojo nevoljo, ker je ta sprejela nemški posredovalni predlog. Zakaj ni bila zadovoljna s tem predlogom, ne pove. Pravi, da slone poslanikova poročila na govoricah in zlobnih praznih besedah, toda že 27. maja smo sporočili, da je vest o Nicolsonovih očitanih proti ruskemu zunanjemu ministru in Greyeva izjava prišla od poučene strani. Grey je tisto izjavo podal pri nekem uradnem razgovoru z ruskim poslanikom v Londonu. Očividno jo je ruski pooblaščenec dobesedno sporočil, kajti zelo vidno se ujema z Greyevo izjavo nasproti Franciji pri algiciraški konferenci, kakor jo je Grey 3. avgusta 1914 ponovil v spodnji zbornici. Rekel je: »Če bi bila Franciji radi Maroka vsiljena vojna, bi angleško javno mnenje pritrnilo gmotni pomoči za Francijo.« Ta Greyeva izjava tako odgovarja poročilu grofa Pourtalesa o Greyevi izjavi, da o njeni pristnosti ni mogoče dvomiti. Tako je Grey pred zgodovino glavni krivec. Tega ne izbršije, pa naj še tako kaže ljubezen do miru in dobre namene.

Predsedniške volitve v Ameriki.

Roosvelt kandidat entente.

Ženeva, 5. junija. »Temps« piše z ozirom na priprave za volitve, da ima največ upanja za predsedniško mesto Roosvelt, ker ga tudi ententa krepko podpira.

Napad na Roosevelta.

»Neue Züricher Ztg.« poroča iz Newyorka: V Kansas City so napravili na čast Rooseveltu obhod, med katerim je nekdo vrgel nož proti vozu prejšnjega predsednika, ne da bi koga ranil.

Ogroženi Sueški prekop.

Iz Londona se poroča 3. junija: Generalni poštni mojster naznanja, da od 2. junija dalje poštni parniki Oriental Steamship kompanije ne vozijo več skozi Sueški prekop, marveč krog Rta v Avstralijo.

Iz dalje vodljiv torpedo.

Newyorški list »Evening World« poroča: Zakon o obrežni brambli, ki se je predložil kongresu, vsebuje tudi nakup nove čudovite iznajdbe, ki bo edino last Združenih držav. Ta iznajdba je radiodinamični torpedo ali Hammondov rušilec, katerega je iznašel in izboljšal John Hays Hammond ml.

Ta torpedo se more brez žice voditi z brega, z vojne ladje ali iz letala. Nosi

eno tono razstrelil in teče pod vodo z brzino 27 milj. Najstrožji znanstveni strokovnjaki armade in mornarice so s poizvedbami dognali resnično vrednost iznajdbe, ki jo namerava sedaj kupiti ameriška vlada z vsemi pravicami v edino last za 1.167.000 dolarjev.

Torpedo se zgradi bodisi kot torpedni čoln za delovanje na površju, ali pa kot torpedo za podvodno delo. En sam mož more voditi torpedo brez žice v vsako smer pod absolutno kontrolo s pomočjo teleskopa in električnega ključa; pri tem je vseeno, ali se nahaja voditelj na obali, na ladji ali v zrakoplovu. Torpedo in torpedni čoln goni bencinov stroj, katerega hitrost se lahko poljubno naravnava. Torpedni čoln more teči z brzino 50 milj na uro, podmorski torpedo pa 27 do 28 milj na uro. Krmilo se premiče gyroskopično in je tako občutljivo, da je bila o priliki preizkušanja poldrug palec debela bambusova palica na daljavo 3½ milj v 15 slučajih 10 krat zadeta. Ako sovražnik slučajno najde dolžino valov, se more nemudoma uporabiti druga dolžina, dočim hiti torpedo dalje proti svojemu cilju. Ako sovražnik kljub temu brezžičnim potom prestreže tek torpeda, potem teče torpedo samodejno v smeri izhodišča teh sovražnih valov.

Torpedo je mogoče rabiti podnevi in ponoči. Spretno postavljene luči kažejo ponoči njegov položaj, ne da bi jih mogel opaziti sovražnik. Torpedo ima žaromet, ki se more poljubno rabiti. Torpedo se more spustiti v morje iz letala 200 milj visoko, ne da bi kaj izgubil na svoji hitrosti. Pri poizkušnjah ga je vodil in kontroliral vodnik na daljavo 28 milj, torej dlje, nego je mogoče videti ladjo z brega. Ako bi se vojna ladja, na katero se meri, oddaljila iz kontrolnega radija, se more torpedo sprejeti in dalje voditi z nove kontrolne postaje.

Torpedni čoln more vzeti s seboj na morje en torpedo in ga iz velike bližine izstreliti na sovražnika. Ako torpedo zadene, se torpedni čoln lahko vzame nazaj. Ako pa strel ne zadene, potem se more čoln, ki nosi pol tone razstrelila, porabiti kot pomožni izstrelak, pri čemer je seveda tudi sam uničen.

Za te torpede se imajo ustanoviti postaje na naslednjih točkah: Kap Virginia, Puget Sund, Colon (Panamski prekop), Fischerjevi otoki, Corregidor (Filipine), Panama, Narragansett, San Francisco, Honolulu, Portland. Vsa ta mesta stoje izven dosežnosti sovražnih ladij ter se preskrbe z odri za brezžično telegrafijo in z antenami. Ob obali se zgradi večje število majhnih stolpov, ki bodo po kopnem zvezani z glavno postajo; na vsakem stolpu bo po en opazovalec, ki bo s pomočjo daljnogleda in električnega ključa opravljal svojo službo.

Iznajditelj Hammond je vodil svoj torpedo iz letala na eno miljo z navadnim brezžičnim aparatom. Po njegovem mnenju se bo dal akcijski radij razširiti na 5-6 milj.

Vojska v južni Afriki.

London. Reuter je poročal 2. t. m.: Poročilo generala Smutsa: Močno utrjeno postojanko Nemcev pri Nichocheni ob reki Pangani smo naskočili 30. maja in jo vzeli. Izgube so nizke, ker se postojanka ni dovolj branila. Sovražnik se je umaknil na postajo Nkomazi in je razstrelil mostove. Prepustil nam je svoj tren. Naši oddelki prodirajo dalje.

Kapstadt, 2. junija. (Reuter.) Uradna brzojavka iz Laurencu Marques je poročala: Dne 27. maja so se zopet spopadli Portugalci in Nemci. Na obeh straneh so beležili izgube. Podrobnosti še niso znane.

Vojni stroški.

Jean Finot priobčuje v »Revue« članek o trajanju vojne in njenih finančnih posledicah.

»Ako bi trajala ta vojna tri leta, bomo doživeli izgub, ki jim v zgodovini minulosti ni para. Pet- do šeststo milijard bo stala. Kakor so izračunali socijologi in statistiki, niso vsi vojni razpori z dni Napoleona I. sem do danes pogoltnili niti polovice izdatkov, ki jih je že doslej provzročila sedanja vojna. Vse napoleonske vojne, ki se navadno označujejo v zgodovini kot najkrvaveje, so stale navzlic temu, da so trajale 20 let, v denarju samo okoli 75 milijard frankov. Krimska vojna je obremenila udeležnike s skupnim dolgom 11 do 12 milijard. Velika secesijska vojna ni stala več kot 35 do 38 milijard. V vojni med Prusijo in Avstrijo leta 1866. so izdali okoli poldruge milijardo. Po cenitvi Mathien-Bodetovi, ki je bil leta 1874 finančni minister,

je stala vojna leta 1870/71. Francosko 12 milijard 495 milijonov. V vsoti so vštete vse izgube, ki so doletele državo, občine ali posamezne državljane. Število 93 milijonov frankov za prehrano nemških čet po sklepu miru stoji na prvem mestu. Angleški statistik je izračunal vse neposredne stroške, ki so jih imele vse vojskujoče se države od Napoleona I. sem do pričetka svetovne vojne leta 1914., na 180 do 200 milijard.

Ako omejimo cenitve le na vojske zaveznikov, najdemo te-le račune: Število bojevnikov na naši strani znaša okroglo 14 milijonov. Ako računamo na vsakega moža povprečno 20 frankov stroškov na dan in vštujemo pri tem znesku tudi izdatke za strelivo, se nam pokaže izdatek okrog 8 milijard in 400 milijonov mesečno ali okroglo 100 milijard na leto.

Cenitev izdatkov za strelivo se nam zdi prenizka, zakaj Američani ne prodajajo ceneno.

Išče se za tako

meblovana soba

če mogoče s hrano. Ponudbe pod »Soba« 1343 na upravo Slovenca.

Kostanjev les

Kupujem po K 540.— za 1 vagon a 10.000 kg — Ponudbe na naslov »Poštni predal št. 141 Ljubljana glavna pošta.

Resna ženitna ponudba.

Vdovec 45 let star, brez otrok, trgovec in posestnik na Dolenjskem, se želi seznaniti s pošteno in pridno gospico ali vdovo, 30-36 let staro ter zmožno slovenske in nemščine. Samo resne ponudbe s sliko na upravo tega lista pod »tajnost 1050/1330«.

Iščem

VRTNARJA in KNJIGOVODJA

za vinsko trgovino, ponudbe na tvrdko A. KAJFEŽ, Kočevje.

KAVA!

Kava že zmleta s sladkorjem in vsemi pri mesi v kockah za ½ l kave. Ena taka kocka stane samo 24 vinarjev. 500 K plačam tistemu, kateri mora reči, da ni vredno. Navodilo za pripravljavanje se glasi: 1 taka kocka se mora v ½ litru vode 5 minut kuhati, od ognja vzeti, 2 minuti pokrito pustiti in najboljše sladka kava je gotova. Po pošti pošiljam najmanj 20 kock to je 1 kg za 480 K. Ovoj se zaračuna po lastni ceni. Pošilja se po povzetju. Sprejemem pa naročeno blago tudi nazaj če kateremu ne ugaja. 100 kock znižana cena K 22.— Naročila sprejema in izvršuje razpošiljalnica Ivan Urek, Ljubljana 4. Mestni trg 13 dvorišče desno.

Vojno zavarovanje!

Sprejemajo se pod ugodnimi pogoji potovalni sotrudniki in sotrudnice za okraje: Ljubljana-mesto-okolica, Kamnik. Prosilci naj se predstavijo pri okrajni poslovalnici v Ljubljani C. kr. avstrijskega vojaškega zaklada za vdove in sirote pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. c. in kr. Apostolskega Velinčanstva. Oddelek.

Vojno zavarovanje, Šelenburgova ulica 6/II.

A. & E. Skabernè

Najnovejše bluže za dame

Mestni trg št. 10

Kristijan Kanalc naznanja potreba srca v svojem in v imenu otročičev Rasta, Zorice in Danice kakor tudi v imenu ostalih sorodnikov pretresljivo vest, da je njih vročljubljena soproga, mamica, sestra, svakinja in teta, gospa

Karolina Kanalc roj. Dekleva

danes ob pol 10. uri zvečer po kratki zelo mučni bolezni, previdenas svetotajstvi za umirajoče, v 34. letu starosti mirno v Gospodu zaspa. Zemski ostanki predrage pokojnice se prepeljejo v ponedeljek dne 5. t. m. popoldne ob 2. uri iz hiše žalosti na Prestranku na pokopališče v Slavini. Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Slavini in v podružnični cerkvi v Vremskem Britofu. Blago pokojnico se priporoča v molitev in prijazen spomin.

Prestranek, dne 3. jun. 1916.

Miša z vrtom

enonadstropna, v bližini kolodvora, pripravna za obrt se takoj pod ugodnimi pogoji proda. — Cenjeni oglasi na naslov: JOŽEF VOVK, posestnik, Sv. Križ-Costa, Vipavsko.

Tajnik

se sprejme v stalno službo pri večjem občinskem uradu na deželi. Reflektira se le na strogo zanesljivo in dobro izvežbano moč. Nastop takoj eventualno s 1. julijem. Ponudbe z zahtevo plače sprejema uprava lista pod »Tajnik 1916/1332«.

Pogreša se

Bogomil Vizjak

praporščak 27. polka iz Ljubljane. Bojeval se je na soški fronti. Njegovi prijatelji ali znanci, kateri bi o njem kaj vedeli, se prosijo, da bi sporočili na upravo Slovenca pod št. 1338.

Kupim po visoki ceni okrogel

kostanjev orehov jesenov les

Ponudbe z ceno in množino (koliko vagonov) je poslati tvrdki:

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.